

A photograph of a forest path. The path is a light-colored, unpaved trail that curves through a dense forest. Tall, slender trees with green leaves line both sides of the path, creating a canopy overhead. The ground is covered with brown leaves and some green moss. The overall atmosphere is peaceful and natural.

Samen aan zet voor
meer perspectief

Fort Oranje | terugblikken = vooruitkijken

06 Waar komt de naam Fort Oranje vandaan?

Voorwoord **07**

08 De glorie tijd van een vijfsterrencamping
Terug in de tijd met Jan en Annemiek van Vugt

Frenk van Bommel
ademt Fort Oranje **14**
'Ik wil hier graag oud worden'

Voormalig burgemeester
Leny Poppe-de Looff **18**
'Bestuursrechtelijke aanpak was de enige juiste'

24 Medewerkers gemeente
over hun ervaringen
'Laat Fort Oranje vooral een les zijn'

Geluid uit de
gemeenteraad **30**
'We zijn er met elkaar sterker uitgekomen'

36 Veiligheidsregio moest
veel improviseren
'Het was *learning by doing*'

Inhoudsopgave

42

Politie over de
les van Fort Oranje

Wijkagenten wekelijks bij vakantieparken op bezoek

GGD doet na Fort Oranje
ook elders ervaring op

48

'Sociale vitalisering vergt integrale aanpak'

54

Voor veel
Fort Oranje-bewoners
met voorrang een woning

Henk Boelens leidde herhuisvestingsoperatie

Voormalig GGD-directeur
Annemieke van der Zijden

60

'Uiteindelijk gaat het altijd om mensen'

Gedeputeerde
Wilma Dirken over vitale
vakantieparken

66

'Met alle partners voor meer perspectief zorgen'

72

Belangrijke lessen van
Fort Oranje

Bestuurswetenschapper

Julien van Ostaijen reflecteert

Burgemeester
Joyce Vermue
kijkt vooruit

78

'We zijn samen aan zet voor meer perspectief'

Waar komt de naam Fort Oranje vandaan?

Voor de oorsprong van de naam Fort Oranje moeten we ver terug in de tijd, naar het begin van de zeventiende eeuw. Breda was toen al een belangrijke stad. Door de ligging, centraal in de toenmalige Nederlanden, speelde Breda zowel in strategisch als in economisch opzicht een prominente rol. Dat had ook zijn keerzijde. De stad werd veelvuldig bedreigd; onder anderen door de Noormannen en later de Spanjaar-

den en de Fransen. Om het hoofd te bieden aan de gevaren van buitenaf, werden diverse vestigingen en zogeheten fortificaties aangelegd. Aan de westkant van de stad verscheen de Fortificatie van Oranje, ook wel Fort Oranje genoemd. Het is dan rond 1620. Fort Oranje lag op de (zand)weg die van Antwerpen naar Breda leidde en in 1812 ten tijde van Napoleon werd verhard. Ondanks alle barricades die waren opgeworpen, hield de verdedigingslinie rond Breda geen stand. Al in 1624 tijdens de Tachtigjarige Oorlog wisten de Spanjaarden er doorheen te breken. Daarmee verloor ook Fort Oranje zijn betekenis als verdedigingsvesting.

Veel later, in de negentiende eeuw, was Fort Oranje een van de vijf locaties aan de grensovergang België-Nederland waar een tolhuis stond. Terwijl passanten in het tolhuis iets dronken, lieten zij hun paarden rusten op de grond van Fort Oranje. We komen de naam Fort Oranje opnieuw tegen als naam van de boerderij, die lange tijd eigendom was van de familie Akkermans en waar later Balt en Anneke van Vugt kwamen te wonen. Hun kinderen Jan en Annemiek vertellen in dit boek over de gloriejaren van de camping, die bij de start in 1972 werd vernoemd naar de boerderij.

Voorwoord

De naam Fort Oranje stamt uit een roerig ver verleden. Ook de jongste geschiedenis van Fort Oranje als camping - in de afgelopen twintig jaar - staat als erg roerig bekend. De vaak schrijnende en onveilige situatie waarin veel mensen er verbleven, maakte dat sluiting en overname van het beheer door de gemeente Zundert onontkoombaar was. Die tijd ligt inmiddels achter ons. De cirkel is bijna rond. De gemeente is eigenaar van het voormalige campingterrein en werkt aan een perspectiefvolle toekomst voor het gebied.

Hoe kon de schrijnende situatie op Fort Oranje ontstaan? Hoe kon deze ooit zo florierende vijfsterrencamping transformeren tot een vrijstaat waar, vanachter een hoge haag, mensen uit beeld van de autoriteiten bleven? Waar kwetsbare groepen en criminelen hun intrek namen. Waar uitbuiting, illegale activiteiten en continue onveilige leefsituaties aan de orde van de dag waren.

Het heeft geen zin om schuldigen van de ontstane situatie aan te wijzen. In complexe situaties als deze draait alles om samenwerking, begrip en prioriteit willen geven aan de aanpak van deze maatschappelijke problematiek. Om mensen en middelen vrij te maken voor een goed contact en op te treden als één overheid. En aandacht willen hebben voor een gezonde balans tussen overheidsbemoeienis, vrijheid en ondernemerszin.

Dit boek biedt een waardevolle blik op camping Fort Oranje. Mensen die een rol hebben gehad of er nu nog altijd aan werken, vertellen hoe zij zich - vaak gedurende lange tijd - hebben ingezet om de complexe problematiek het hoofd te bieden. In enkele gevallen gaan de verhalen over wat dat persoonlijk met hen heeft gedaan.

Ook gaan ze over de lessen van Fort Oranje en over wat er nodig is om soortgelijke probleemsituaties te voorkomen. Het is van

belang om vooruit te kijken. Er is behoefte aan een nieuw hoofdstuk: over wat in onze samenleving nodig is om te voorkomen dat kwetsbare mensen aan de rand van de samenleving terechtkomen. Over een aanpak die hen meer perspectief biedt en voorkomt dat ze hun toevlucht zoeken tot vakantieparken. Een hoofdstuk dat tevens enthousiasmeert om door te gaan op de ingeslagen weg van vitalisering van vakantieparken.

Kortom, een hoofdstuk dat handvatten biedt voor oplossingen waarmee problemen niet alleen worden aangepakt maar ook en vooral worden voorkomen. Voor het schrijven van dat hoofdstuk zijn we samen aan zet: gemeenten, provincies, het Rijk en alle betrokken instanties en organisaties. Alleen samen kunnen we zorgen voor *meer perspectief*. Ik hoop dat dit boek daarvoor een inspirerende aanzet vormt.

Joyce Vermue

Burgemeester gemeente Zundert

*Jan en Annemiek van Vugt bij boerderij Fort Oranje,
die eens hun ouderlijk huis was.*

Over de gloriетijd van een vijfsterrencamping

Jan en Annemiek waren er
letterlijk kind aan huis

De tafel ligt bezaaid met oude foto's. Ook folders, ansichtkaarten en zelfs de eerste plattegrond ontbreken niet. Jan en Annemiek van Vugt nemen ons mee naar 'die goeie ouwe tijd' van camping Fort Oranje. Zij laten de gloriejaren herleven. Vol trots maar ook een tikkeltje weemoedig.

Jan en Annemiek komen uit het gezin van Balt van Vugt en Anneke Rens, die in de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw in Rijsbergen een veehouderij hadden. De naam van hun boerderij? Fort Oranje. Jan en Annemiek herinneren zich de tijd op de boerderij als de dag van gisteren. "Het was hard werken. Niet alleen voor onze pa en ma. Ook de kinderen staken de handen uit de mouwen. Voor het naar school gaan 's ochtends eerst de kalfjes voeren."

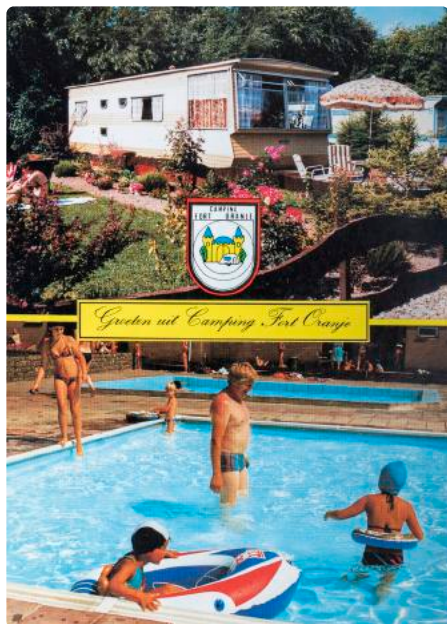
Van boerderij naar camping

Met bijna vijftig melkkoeien en zo'n vijftientwintig hectare land was de veehouderij voor die tijd een flink en goedlopend bedrijf.

Toch zegde Balt van Vugt in 1972 zijn leven als veehouder vaarwel. Zijn zwager Cor van Alphen kwam met het idee voor een camping en kocht vervolgens de boerderij inclusief de grond. Balt zou beheerder van de camping worden. "Maar dat ging niet zonder slag of stoot", blikken Jan en Annemiek terug. "Het was voor onze ouders een hele ommezwaai." Annemiek laat een foto zien van het moment waarop de laatste koeien de boerderij verlieten. "Dat was best emotioneel voor onze pa."

Tijd ver vooruit

De camping kreeg de naam van de boerderij: Fort Oranje. De aanleg verliep ra-

‘Ze wilden perse het grootste campingzwembad van Europa hebben’

zendsnel. Geen wonder, Cor van Alphen had met zijn wegebouwbedrijf alles in huis: machines, mensen en natuurlijk veel kennis. Jan en Annemiek over die begintijd: “Onze pa en Ome Cor waren met hun ideeën over een eigentijdse camping hun tijd ver vooruit. Er kwamen paden, wegen, groen en verlichting. Maar het hele terrein werd ook aangesloten op de riolering, dat was toen echt een innovatie. En het centraal antennesysteem dat er kwam, was zonder meer uniek. Dat had geen enkele andere camping.” Het gezin Van Vugt bleef nog enkele jaren in de boerderij wonen en verhuisde daarna naar een bungalow naast de camping.

Vijf zwembaden

Het ging voorspoedig met camping Fort Oranje. Bijna dagelijks werden er nieuwe stacaravans geplaatst en verkocht. Het

werden er uiteindelijk zevenhonderdvijftig. Die vonden vooral gretig aftrek bij gezinnen die in Rotterdam en Den Haag, maar ook in Breda op een flatje woonden. Bij Fort Oranje was je lekker buiten, middenin de natuur én met allerlei faciliteiten: horeca, een winkel, speeltoestellen, sportvelden en als klap op de vuurpijl vijf (!) zwembaden. Het grootste zwembad was maar liefst vijftig meter lang. Jan: “Dat hebben mijn vader en ome Cor in de Verenigde Staten laten bouwen. Ze wilden perse het grootste campingzwembad van Europa hebben.”

Een klein dorp

De unieke zwemvoorzieningen zorgden ervoor dat camping Fort Oranje ook in de naaste omgeving erg in trek was en een goede naam had. Op mooie dagen in het

zomerseizoen telde Fort Oranje behalve zo’n drieduizend caravangasten ook al gauw vijfhonderd zwemmers uit Rijsbergen en daarbuiten. “Het was net een klein dorp”, aldus broer en zus Van Vugt. “En het was vooral erg gezellig en sfeervol. Er was in het hoogseizoen altijd wat te doen: live muziek, bingo, fancy fair en zelfs kermis. Bovendien zag de camping er fantastisch uit. Alle tuintjes van de stacaravans lagen er netjes bij en we hadden veel groen op de camping. De vaste campinggasten hielden zich keurig aan de regels. Elke stacaravan had hetzelfde losstaande schuurtje en hetzelfde voorportaalje. Aanbouwen was uit den boze.” Het was campingbeheerder Balt van Vugt die er op toezag dat alles tiptop in orde bleef. “Hij was een hele secure.” Fort Oranje was een echte seizoencamping. In

het najaar werd overal het water afgesloten. Permanente bewoning was niet toegestaan.”

Vijf sterren

Camping Fort Oranje behaalde al gauw de officiële vijfsterrenstatus. Balt van Vugt had gezelschap gekregen van Koos Taal. Hij deed de commerciële zaken en Balt het technisch beheer. Samen hadden ze de dagelijkse leiding. Het hele gezin Van Vugt was op de camping in touw. Moeder was gastvrouw en de kinderen staken, net als destijds op de boerderij, de helpende hand toe. In de winkel of kantine, friet bakken, het zwembad schoonmaken. Voor Annemiek hield dat op, toen ze het onderwijs in ging. “Maar in het hoogseizoen ging ik altijd helpen.” Jan is er na zijn militaire dienst als vaste kracht gaan werken.

In 1984 werd de camping verkocht aan ondernemer Cock van Es uit Rotterdam. Balt van Vugt heeft voor de nieuwe eigenaar nog jaren, ook na zijn pensioen, het technisch beheer van de zwembaden gedaan. Ook zoon Jan bleef op de camping werken. Al snel zag hij de eerste tekenen van achteruitgang. “Er werd wat losser met de regels omgesprongen. Er was ook minder verbon-

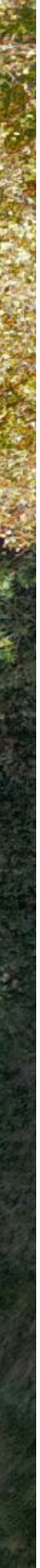
denheid onder elkaar.” In 1995 maakte Jan de overstap naar de wegebouw.

Levenswerk

De kinderen Van Vugt kwamen sindsdien nog vaak op de camping. Ook toen die in 2002 in handen kwam van Cees Engel. “Onze pa en ma hebben nog daar nog tot 2010 in hun bungalow gewoond. Ze hebben het verdere verval van dichtbij moeten aanzien. Ze kregen alles mee: de politie die een inval deed, de brandweer die moest komen, de gemeente die optrad. Dat heeft ze veel verdriet gedaan. Fort Oranje was hun leven en hun levenswerk. Geen wonder dat ze er niet over wilden praten, toen ze in 2015 ter gelegenheid van hun zestigjarig huwelijk door de plaatselijke pers werden geïnterviewd.”

‘De teloorgang van wat ooit een vijfsterrencamping was, heeft ons in onze ziel geraakt’

Annemiek pakt de folder van camping Fort Oranje van tafel. “Zelf heb ik het logo nog ontworpen.” Ook bij haar en Jan heeft de teloorgang van wat ooit een vijfsterrencamping was er flink in gehakt. “Het heeft ons in onze ziel geraakt. Maar aan die goeie ouwe tijd denken we met heel veel dankbaarheid terug. We hadden het voor geen goud willen missen.”

‘Ik ben
verknocht aan
mijn plek hier’

Frenk van Bommel ademt
Fort Oranje

Ruim vijftig jaar (!) geleden kwam Frenk van Bommel voor het eerst op camping Fort Oranje. Als jongetje van acht bracht hij samen met zijn ouders de weekeinden en vakanties op de toenmalige vijfsterrencamping door. Frenk was ruim twintig jaar toen hij er zijn eigen caravan kocht. “Sindsdien ben ik eigenlijk niet meer weggegaan.”

Heel af en toe spreekt hij nog wel eens iemand uit zijn kinderjaren op Fort Oranje. “Wat hebben we hier een geweldige tijd gehad”, is dan hun gezamenlijke conclusie. “Er was voor de kinderen van alles te doen. De hele sfeer was gezellig. Mensen gingen bij elkaar op de koffie of samen barbecueën.”

Oom Balt

Als jong broekie hielp Frenk de toenmalige campingbeheerder Balt van Vugt al met het schoonhouden van de zwembaden en later in de winkel. “Ik mocht oom Balt zeggen.” In 1995 kwam Frenk bij de camping in vaste dienst. Hij was toen 28. “Ik zei meteen ja, toen ze me vroegen.” Hij bleef intensief samenwerken met oom Balt. “Je kunt gerust zeggen dat ik van hem het vak heb geleerd. Hij stond bekend als de man van netheid en

orde. Daar kon hij best streng in zijn.” Op vakantie gaan deed Frenk in die tijd niet. “Daar had ik geen behoefte aan. De vakantie was hier op Fort Oranje. Ik woonde hier, werkte hier, vond hier m’n ontspanning en plezier. De camping was alles voor me. Ik kon sowieso nergens anders aarden. In die tijd heb ik nog even in een huis in Breda gewoond, maar ik kreeg meteen heimwee naar Fort Oranje.” Frenk was inmiddels ook een bekend gezicht in Rijsbergen. “Ik heb nog bij VVR gevoetbald.”

‘M’n kindje begon ziek te worden’

Het waren vijfentwintig gelukkige jaren en Frenk en Fort Oranje leken een hecht koppel. Maar na 2002, toen de camping van eigenaar was gewisseld, ging het er bergafwaarts. “Ik merkte dat m’n kindje ziek begon te worden”, aldus Frenk over de teloorgang

'Dat instanties mensen waar ze geen raad mee wisten naar Fort Oranje stuurden, is een schande'

den. Ik snap trouwens niet dat instanties mensen waar ze geen raad mee wisten naar Fort Oranje stuurden, dat vind ik een schande."

die zich langzaam begon af te tekenen. "Ik was na de overname van de camping in dienst gebleven. Ik deed het beheer zo'n beetje in mijn eentje. Dus was ik overal te vinden: op kantoor, bij de zwembaden, in de winkel. Ik voelde me steeds minder op mijn gemak. Aan de ene kant beleefde ik veel plezier aan de contacten met onze vaste klanten, die het op hun campingplek prima voor elkaar hadden. Aan de andere kant was er steeds meer gedoe en zag en hoorde ik dingen die niet door de beugel konden of zelfs het daglicht niet konden verdragen. Ik moest me in allerlei bochten wringen en kwam in een soort spagaat te zitten."

Hier nooit meer weg

De hechte band tussen Frenk en Fort Oranje veranderde in een flipperkastrelatie. Hij hield zijn chalet dat hij inmiddels had ge-

kocht aan, maar ging elders werken. Zo was hij op andere campings als beheerder aan de slag en is hij ook nog een tijdje lasser geweest. "Maar ik werd telkens weer teruggevraagd op Fort Oranje en kon die verleiding dan niet weerstaan."

Op een keer - Frenk keerde weer terug van een werkplek elders - was er bij hem ingebroken. Cv-ketel weg, alle koperleidingen weg, de hele boel overhoop gehaald. "En nou ga ik hier nooit meer weg", was zijn reactie. Ook nu nog wordt hij zichtbaar kwaad, wanneer hij het voorval ter sprake brengt. Frenk zag de sluiting van Fort Oranje destijds wel aankomen. "Het verloederde steeds meer. Met al die criminaliteit was de politie op een gegeven moment hier kind aan huis. En dan die schrijnende situaties van mensen in belabberde omstandighe-

Het is alweer heel wat jaren rustig op Fort Oranje. Frenk woont er nog steeds, net als vijf andere bewoners die destijds een stukje grond hebben gekocht op de camping. Frenk geniet van die rust. En van zijn job als onderhoudsman. "Dat doe ik als zzp'er, de gemeente Zundert is een van mijn opdrachtgevers." Wat de toekomst brengt, weet Frenk niet. Als gevolg van het zogeheten voorkeursrecht heeft bij een eventuele verkoop van zijn grond en chalet de gemeente het eerste recht van koop. "Maar ik zie mij niet in een rijtjeshuis wonen, laat staan in een appartement. Het liefst blijf ik hier, ik ben verknocht aan Fort Oranje. Misschien is er ergens aan de rand van het terrein een plekje voor me, wanneer de voormalige camping een nieuwe bestemming krijgt. Ik ben hier als kind gekomen, dus wil ik er ook oud worden."

‘We hebben
met elkaar
deze crisis tot
een goed einde
gebracht’

Voormalig burgemeester
Leny Poppe-de Looff blikt terug

“Ik merk nu dat ik het steeds over ‘we’ en ‘ons’ heb.” Wanneer Leny Poppe-de Looft haar verhaal over Fort Oranje vertelt, is het of ze het hele proces herbeleeft. “Met ‘we’ doel ik op de steun die ik destijds van veel kanten heb ervaren. Maar ik heb me soms ook alleen gevoeld.”

Na zestien jaar wethouderschap in Vlissingen vond Leny Poppe-de Looft het tijd voor iets anders. Ze nam rustig de tijd om daarover na te denken. Het werd het burgemeestersambt. Op 1 maart 2007 trad ze aan als eerste burger van Zundert. Daar lag onder meer het dossier Fort Oranje op haar te wachten. “Maar er speelde in die tijd veel meer. De gemeente Zundert is een vredig Brabants dorp, maar kende toen al de nodige stedelijke problemen.” Dat moest voor haar geen hindernis zijn. Ze had immers tijdens haar bestuursperiode in Vlissingen, waar ze ook tijdelijk locoburgemeester was, al het nodige meegemaakt. “Ik wist ‘dit wordt hard werken in Zundert’, maar dat is ook precies wat ik wilde.”

Eerste handhavingsactie

Dat ze ruim tien jaar na haar aantreden met een megafoon aan de poort van Fort Oranje zou staan met de boodschap dat de camping op slot ging, kon de kersverse burgemeester in 2007 uiteraard niet bevroeden. Maar de voortekenen waren er al vóór haar komst naar Zundert. In 2004 kreeg de gemeente de eerste meldingen over uiteenlopende incidenten en misstanden. En al snel werd het aanvankelijk nog bescheiden dossier Fort Oranje steeds dikker. Poppe-de Looft: “In 2009 was de camping al in beeld bij wat we de districtelijke driehoek noemen. Die bestond uit de burgemeester van Breda, de gebiedsofficier van het Openbaar Ministerie en de betreffende politiechef. Die verzochten ons om eens goed naar

de situatie op Fort Oranje te kijken. Vooral de brandveiligheid speelde in die tijd.” De handhavingsactie in datzelfde jaar leidde tot een juridisch steekspel met de toenmalige campingeigenaar. “Dat leerde ons dat we elke te ondernemen stap richting Fort Oranje zeer zorgvuldig zouden moeten zetten.”

Moedeloos maar ook strijdvaardig

De problemen op Fort Oranje begonnen zich op te stapelen. Er waren tal van signalen over onveilige situaties, criminaliteit en ondermijning. ‘Het maakt me moedeloos’, liet Poppe-de Looff zich een keer ontvallen. Maar daarvan was in haar aanpak niets te merken. “Het werd duidelijk dat we de problematiek integraal moesten aanvliegen. Niet sec vanuit handhaving, brandveiligheid of milieu. Ook alleen een strafrechtelijke aanpak had geen zin. Een burgemeester kan een pand sluiten, wanneer daar bijvoorbeeld drugs worden verhandeld. Maar op een camping, die een private onderneming is, kun je niet per stacaravan optreden wanneer daar sprake is van illegaliteit. We zijn toen begonnen met dossiervorming: de gemeente, de politie, het RIEC (Regionaal Informatie- en Expertise Centrum, red.) en ook de GGD West-Brabant. Die was inmiddels op Fort Oranje intensief aan de slag om zorg te bieden aan mensen en hele ge-

‘We werden wanhopig van het feit dat gemeenten en diverse instanties mensen waar ze zelf geen raad mee wisten naar Fort Oranje stuurden’

zinnen met grote sociale en gezondheidsproblemen.” Het was de tijd dat voor het eerst het woord ‘sluiting’ viel, maar dat zou nog enkele jaren duren.

‘Ik ga je helpen’

De ex-burgemeester stond er niet alleen voor. ‘Ik ga je helpen, als gemeente met 22.000 inwoners kun je dit niet in je eentje’, zei bijvoorbeeld Peter Noordanus. Hij was in die tijd burgemeester van Tilburg en in die hoedanigheid bestuursvoorzitter van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant. Ze kreeg namens de districtelijke driehoek ook steun van Paul Depla die inmiddels burgemeester van Breda was. “Justitie, politie, RIEC; ik kreeg veel support van buitenaf”, blikt Poppe-de Looff terug. “We hadden de gemeentelijke organisatie inmiddels versterkt met enkele externe krachten. Ook Den Haag kwam in actie, nadat ik had laten

‘Mensen moeten ergens wonen’

Na de sluiting van Fort Oranje volgde de herhuisvesting van veel campingbewoners. “Dat was een hele operatie”, herinnert Poppe-de Looff zich. “Daarbij hebben we veel hulp gehad van andere gemeenten en ook van het Leger des Heils. Fort Oranje was uitgegroeid tot een soort vrijstaat. Er was geen wet- of regelgeving waarmee we dat hadden kunnen voorkomen. In 2018 hebben we als eerste gemeente in Nederland voor campings en recreatieparken een exploitatievergunning ingevoerd. Maar er is meer nodig om problemen zoals die zich op Fort Oranje voordeden, aan te pakken en het liefst te voorkomen. Ook mensen die hun leven even niet op de rit hebben, moeten ergens wonen. Dat kan tijdelijk op een camping. Maar dan moet je het wel goed organiseren.”

weten hoe wanhopig we werden van het feit dat gemeenten en diverse instanties mensen waar ze zelf geen raad mee wisten naar Fort Oranje stuurden.” Bijzonder vindt ze het commitment in die tijd dat ze van de gemeenteraad kreeg. “Ik nam de fractievoorzitters mee in elke stap die we zetten. Transparantie is sowieso mijn parool. In het geval van Fort Oranje vond ik het extra belangrijk om de gemeenteraad bij het proces te betrekken. Dat heeft bijzonder goed gewerkt. Ik kreeg alle vertrouwen.”

Onhoudbare situatie

Die steun en dat vertrouwen kwamen haar goed van pas, toen in 2017 het moment van sluiting van Fort Oranje naderde. “Het was duidelijk dat een bestuursrechtelijke aanpak de enige juiste was. De problemen

op de camping kenden zó veel facetten en hadden een gigantische omvang aangenomen. Alleen al de politie kreeg in één jaar tijd meer dan dertienhonderd meldingen.” Op 9 juni 2017 maakte burgemeester Leny Poppe-de Looff de aanstaande sluiting van Fort Oranje bekend. “De situatie was onhoudbaar geworden.” Maar toen amper twee weken later de eigenaar aankondigde dat hij zelf de camping ging sluiten, ontstond er een heel andere situatie. “Er was maar één oplossing mogelijk: opschalen met ondersteuning van de Veiligheidsregio.” Het werd GRIP-4, ofwel crisis van de één na hoogste categorie. In dat geval neemt de Veiligheidsregio het bestuurlijk van de gemeente over. Maar Poppe-de Looff bleef in de lead. “Fort Oranje was immers al tien jaar mijn dossier.”

‘Dat ik vierehalf uur onder ede
voor de rechtbank moest getuigen,
vond ik het meest heftige’

‘Dan sta je er echt alleen voor’

Van alle gerechtelijke procedures rond Fort Oranje springt er voor Poppe-de Looft één proces in het bijzonder uit. “Dat was in 2019, toen ik vierehalf uur onder ede voor de rechtbank moest getuigen over de sluiting en ontruiming. Het dossier Fort Oranje was al erg heftig, maar die ervaring vond ik het meest heftige. Dan sta je er echt alleen voor. Dat zal niet veel burgemeesters in Nederland zijn overkomen.” Die gang naar de rechtbank kwam haar overigens wel op een groot compliment van de regionale pers te staan. ‘Poppe-de Looft slaat zich er moeiteloos doorheen’, luidde het bericht. “Voor het overige was de relatie met de media in die tijd best moeizaam”, vult ze aan. “Je kon het als gemeente en als burgemeester niet gauw goed doen.” Dat lag bij de inwoners

van haar gemeente wel anders. Een bijzonder moment van waardering beleefde ze tijdens het Rijsbergense carnaval in 2018. ‘Het valt mij op dat mevrouw Poppe-de Looft niet in het oranje is gekleed’, grapt de pastoor tijdens de carnavalsmis die volgens goed katholiek gebruik in de kerk werd opgedragen. Waarop alle kerkgoers hun burgemeester spontaan trakteerden op een hartelijk applaus.

Leny Poppe-de Looft heeft Fort Oranje pas kunnen loslaten, toen ze al een tijdje weg was uit Zundert. “Het was een bestuurlijke ervaring die veel energie heeft gekost en ook voor mij persoonlijk de nodige impact heeft gehad. Maar ik ben er niet door getekend. Het resultaat is dat we samen deze sociale en veiligheids crisis tot een goed

einde hebben gebracht. Bovendien hebben we voor jurisprudentie gezorgd, waarmee anderen hun voordeel kunnen doen. Onze aanpak heeft veel beleidsmakers en bestuurders in Nederland aan het denken gezet en in actie gebracht.”

Van beladen geschiedenis naar duurzame toekomst

Terug- en vooruitkijken
met medewerkers gemeente

Toen zich de eerste incidenten voordeden op Fort Oranje, zag de organisatie van de gemeente Zundert er heel anders uit dan nu, twintig jaar later, het geval is. Er zijn nog medewerkers bij de gemeente, die kunnen terugkijken op wat zij zelf een beladen geschiedenis noemen. Maar een gesprek met hen en hun collega's gaat ook over een duurzame toekomst voor het gebied waar eens een camping was.

De gesprekspartners zijn: handhavingsjurist Monique Braspenning, adviseur openbare orde en veiligheid Nick Brood, projectleider Marien Provoost, communicatieadviseur Nienke van Est, informatiebeheerder Peter Voeten en strategisch projectleider veiligheid Jeroen van Venrooij. Geen van de zes herinnert zich bewust de glorie tijd van Fort Oranje toen het nog een vijfsterrencamping was. “We kennen uiteraard wel de mooie verhalen uit die periode.”

Geen toekomstplan

Nog voor het echt uit de hand liep bij Fort Oranje, het moet rond 2011 zijn geweest, bracht Marien een bezoek aan de camping. “Als gemeente waren wij onze bestemmingsplannen aan het actualiseren. Ook

voor onze campings waarvan de bestemmingsplannen behoorlijk verouderd waren. We waren ons er van bewust dat het oude plan niet meer helemaal aansloot op de wensen van de recreant van nu. Ik vroeg de eigenaar naar zijn visie op de camping, hoe deze zich zou moeten ontwikkelen en de mogelijkheid om de gewenste ontwikkelruimte in het nieuwe bestemmingsplan op te nemen. Maar daar had de eigenaar geen behoefte aan, die vond het allemaal prima zoals het was.”

Dat zoiets bestaat

Voor Monique en Nick leek hun bemoeienis met Fort Oranje aanvankelijk om enkele losse incidenten te gaan. Maar al gauw kregen die een structureel karakter. “Het werd

een opeenstapeling van handhavingsacties en -besluiten”, blikken zij terug. Die periode betekende voor hen ook de eerste echte kennismaking met de situatie op de toenmalige camping. “We waren getroffen door de schrijnende omstandigheden waarin mensen en vooral kinderen daar leefden. Pas als je er bent geweest, ken je het ware verhaal. Dat zoiets kan en bestaat in onze maatschappij, zeg maar zowat naast je deur, een anonieme samenleving op zichzelf. We stonden echt perplex.”

Den Haag over de vloer

De handhavingsacties en -besluiten hadden allemaal te maken met verschillende aspecten. Zoals brandveiligheid, milieu, openbare orde et cetera. Voor Monique en Nick was Fort Oranje inmiddels dagelijks werk: “We moesten steeds optreden vanuit een andere invalshoek. Met ook nog eens allerlei gerechtelijke procedures tot gevolg waar we de handen aan vol hadden. Het liefst wilden we de problematiek van Fort Oranje in z'n totaliteit aanpakken, de situatie ter plekke vroeg daar écht om. Maar daarvoor had je als gemeente geen instrumenten. Dat hebben we toen ook aangekaart bij bewindslieden uit Den Haag die we over de vloer kregen. Ze toonden allemaal belangstelling voor Fort Oranje, schrokken van de situatie daar en de problemen, maar een pasklare oplossing hadden ze niet.”

Marien Provoost

Welcome versterking

Peter was inmiddels ook aan het werk bij de gemeente. “De kasten met documenten over Fort Oranje puilden als het ware uit. Goede dossiervorming werd steeds belangrijker vanwege de vele juridische procedures en WOB-verzoeken (Wet Openbaarheid van Bestuur, red.) die op ons afkwamen.” Nienke ging bij de gemeente aan de slag enkele maanden voor de sluiting in juni 2017. “Het was meteen alles Fort Oranje wat de klok sloeg, terwijl de communicatie rond andere dossiers en projecten natuurlijk ook moest doorgaan.” Vanaf de sluiting en in de maanden erna kwam de woordvoering over Fort Oranje in handen van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant. “Die zorgde ook voor versterking van ons team op het gemeentehuis”, aldus Nienke. “Daar hadden we de handen vol aan zaken

Monique Braspenning

‘De eigenaar had destijds geen oren naar een toekomstplan voor de camping’

als persvragen, een speciale webpagina en de communicatie met Fort Oranje-bewoners.”

Alle hens aan dek

Dat de sluiting van Fort Oranje zich sneller aandiende dan aanvankelijk was gedacht, betekende voor heel wat medewerkers alle hens aan dek. Nick herinnert zich dat hij samen met de deurwaarder de camping op ging om de sluiting aan te zeggen. “Op dat moment hadden zich daar al behoorlijk wat pers en bewoners verzameld.” En wie denkt dat het na die 23e juni in 2017 rustiger werd

‘Dat je namens de gemeente
in de rechtbank moet getuigen,
raakt je ook persoonlijk’

voor de medewerkers van de gemeente, heeft het mis. De gemeente had het beheer van de camping overgenomen en daar kwam heel wat bij kijken. Tegelijkertijd ging de herhuisvesting van Fort Oranje-bewoners van start, dat gebeurde veld voor veld op de camping. Dus was het daar voor de gemeente samen met alle partners hard werken. In het raadhuis zorgden Peter en Nienke samen met andere collega's ervoor dat de brieven voor de Fort Oranje-bewoners in verschillende talen steeds klaar lagen. Ook gingen de juridische procedures vanuit Fort Oranje tegen de gemeente onverminderd door. Monique: "Ik werd zelfs in persoon opgeroepen voor een getuigenverhoor in de rechtbank. Dan kun je denken 'ik sta hier namens de gemeente, het gaat niet om mij als persoon'. Maar toch raakt dit je persoonlijk." Peter ziet in die tijd het ene na het andere verzoek op grond van de Wet open overheid (Woo) op de gemeente afkomen. "Daar had ik bijna een dagtaak aan." Andere zaken waar men bij de gemeente druk mee was, waren allerlei praktische aangelegenheden die aan de orde kwamen

Nick Brood

nu de gemeente het beheer van de camping had overgenomen.

Eigen regie

Voor Jeroen werd Fort Oranje voor het eerst actueel in de aanloop naar de sluiting. Hij was toen staffunctionaris veiligheid bij de gemeente Moerdijk en adviseerde in die rol daar ook de burgemeester die lid was van het dagelijks bestuur van de veiligheidsregio. "Fort Oranje was voor mij een paar jaar later wél aanleiding om te solliciteren naar mijn huidige baan in Zundert. Ik zag het als een uitdaging om de gemeente goed in positie te houden." Jeroen trad onder meer op als adviseur van de gemeente rond de beslaglegging op Fort Oranje en de executieverkoop. "Door zelf te bieden tijdens de veiling en vervolgens ook eigenaar

Peter Voeten

te worden, kreeg de gemeente eindelijk de regie. Wie nu iets wil met Fort Oranje, moet immers eerst bij de gemeente langs."

Eigen regie is ook hetgeen inmiddels doorklinkt in de gemeentelijke communicatie over Fort Oranje. Nienke: "We hebben lange tijd moeten reageren op vragen over zaken die onder de rechter waren. Dan moet je elk woord wegen en kun je uiteindelijk niet zoveel zeggen. Terwijl we toen al aangaven dat het ingrijpen destijds bij Fort Oranje in de eerste plaats het gevolg was van de opeenstapeling van maatschappelijke problemen die zich daar afspeelden. Die boodschap geven we nog steeds af. Het ging de gemeente toen en ook nu om het welzijn en toekomstperspectief voor mensen in kwetsbare situaties."

Nienke van Est

Toekomst

Zodra het zover is, gaat Marien als projectleider aan de slag met de toekomst van het terrein van de voormalige camping. “De gemeente gaat daarbij niet over één nacht ijs en hakt niet zomaar de knoop door. We benaderen de mogelijkheden vanuit diverse invalshoeken en laten daar verschillende analyses op los. Sowieso moet het om een duurzame ontwikkeling gaan. Het is een stap voor stap benadering die eerst zal leiden tot een ontwikkelkader, dat vervolgens verder wordt uitgewerkt. Bij die verschillende stappen worden zowel omwonenden als de gemeenteraad betrokken.”

Steun en complimenten

Als relatief kleine gemeente beschikt Zundert over een beperkt aantal medewerkers.

Jeroen van Venrooij

“In de praktijk lang niet genoeg om alles wat we rond Fort Oranje hebben meegeemaakt, tot een goed einde te brengen”, aldus het zestal. “Behalve professionele ondersteuning door ons advocatenkantoor en andere externe deskundigen kregen we ook de helpende hand toegestoken door collega's van gemeenten in de regio. Soms waren we wel met vijftig tot honderd mensen in de weer voor Fort Oranje. En dat je een kleine organisatie bent, heeft ook zo zijn voordelen. Mensen kennen elkaar en helpen elkaar. Daar heb je dan veel steun aan.” Die steun was er ook vanuit het gemeentebestuur. “We moesten samen vaak moeilijke knopen ontwarren en tot de beste keuzes zien te komen. Getuigen de complimenten die we voor onze inzet kregen, zijn we daarin geslaagd. Die support konden

‘Laat Fort Oranje vooral uniek blijven én een les zijn’

we goed gebruiken, vooral als het er soms heftig aan toe ging en best spannend was.”

Geen andere gemeente in Nederland heeft een situatie aan de hand gehad als op Fort Oranje. “Laat Fort Oranje vooral uniek blijven”, aldus de zes medewerkers. “En laat het vooral een les zijn. Een waarschuwing om het niet zover te laten komen op welk vakantiepark dan ook en om aan de slag te gaan met de maatschappelijke problemen, die daaraan ten grondslag liggen. Als gemeente maken we sinds enkele jaren bestuurders, beleidsmakers en professionals deelgenoot van onze ervaringen met Fort Oranje. Zo berust de ‘landelijke juridische handreiking vakantieparken voor ambtenaren’ mede op input uit de gemeente Zundert. Ook op kennisplatforms en tijdens seminars en congressen wordt het verhaal van Fort Oranje verteld. Daar kunnen niet altijd alle vragen worden beantwoord. Op allerlei gebieden hebben we in Nederland sectorale wet- en regelgeving, maar een passend beleidsinstrument om een complexe situatie als op Fort Oranje integraal aan te pakken, is er nog niet.”

‘Zundert is in staat
om grote opgaven
aan te pakken’

Geluid uit de gemeenteraad

Pas toen het over de toekomst van de voormalige camping ging, sprak de gemeenteraad voor het eerst - sinds de sluiting in 2017 - in een openbare vergadering over Fort Oranje. Het is dan september 2024. In de jaren daarvóór kwam je het onderwerp nooit op de raadsagenda tegen. Toch kwamen de ontwikkelingen rond Fort Oranje wel degelijk in de gemeenteraad ter sprake. Maar dat gebeurde altijd in beslotenheid. Drie raadsleden - twee 'van toen' en één 'van nu' - leggen uit waarom dat was en hoe dat dan ging.

René de Bruijn, Louis van den Broek en Take de Beer zijn drie door de wol geverfde lokale politici. Een drietal met elk een andere politieke achtergrond. Toch hebben ze iets gemeen: 'het vicevoorzitterschap' van de gemeenteraad. 'Vice' betekent in plaats van, dus hebben we het over de plaatsvervangend voorzitter. Met voorzitter wordt de burgemeester bedoeld. Die leidt altijd de vergaderingen van de gemeenteraad.

Klankbord voor de burgemeester

"Maar de vicevoorzitter doet veel meer dan de raadsvergadering leiden bij afwezigheid van de burgemeester", verduidelijken de drie. "Je zit als vicevoorzitter de raad ook voor, wanneer het over een onderwerp gaat dat tot de portefeuille van de burgemeester behoort. Je geeft bovendien leiding aan de vertrouwenscommissie van de raad in het proces rond de benoeming of herbenoe-

René de Bruijn

ming van een burgemeester. *Last but not least* ben je in de rol van vicevoorzitter in bijzondere situaties een klankbord voor de burgemeester. Fort Oranje was zo'n situatie."

In goede harmonie

Al in de periode tot de sluiting in 2017 praatte toenmalig burgemeester Leny Poppe-de Looff de gemeenteraad regelmatig en in beslotenheid bij over de ontwikkelingen rond Fort Oranje. René de Bruijn en Louis van den Broek waren toen raadslid: "De burgemeester was dat niet verplicht, maar wilde bij belangrijke stappen de gemeenteraad daarin meenemen en voor draagvlak

Louis van den Broek

zorgen. Bijvoorbeeld rond de grote handhavingsactie in 2014 en aan de vooravond van de sluiting in 2017. Als raadslid kon je dan vragen stellen en je mening geven. Dat ging altijd in goede harmonie."

Ook burgemeester Joyce Vermue overlegde regelmatig vertrouwelijk met de gemeenteraad over Fort Oranje. Een belangrijk moment was de openbare verkoop in de zomer van 2024 en de aankoop van de voormalige camping door de gemeente. Take de Beer was toen net vicevoorzitter: "We kregen als raad uitleg over de procedure bij zo'n openbare verkoop. Kort vóór de veiling hebben we er in gezamenlijkheid

Take de Beer

'Er was bij alle overlegsituaties tussen burgemeester en gemeenteraad sprake van wederzijds vertrouwen'

mee ingestemd om als gemeente zelf mee te bieden. Bij een eventuele aankoop zou de gemeente zelf regie kunnen houden over het gebied. Toen moesten we ons uitspreken over de financiële limiet daarvoor. Vervolgens hebben we ook de aankoop formeel moeten bekrachtigen."

Over deze drie lokale politici

René de Bruijn was drie jaar burger-raadslid en tweeëntwintig jaar gemeenteraadslid voor Dorpsbelangen. In 2024 nam hij afscheid. Twee jaar eerder zwaaide Louis van den Broek af als gemeenteraadslid. Hij had twaalf jaar het CDA vertegenwoordigd. Take de Beer zit sinds 2018 voor D66 in de gemeenteraad. Louis was in verschillende perioden vicevoorzitter van de gemeenteraad, René van 2022 tot 2024 en Take daarna.

Geen politiek bedrijven

Het drietal benadrukt dat tijdens de raadsvergaderingen over Fort Oranje geen politiek werd bedreven. "Dat hadden de fractievoorzitters met elkaar afgesproken. 'Het probleem Fort Oranje moet worden opgelost', was de gemeenschappelijke benadering. Het was al ingewikkeld genoeg. Het bijpraten door de burgemeester hielp je als raadslid om per situatie een helder beeld te vormen." Ook de beslotenheid van de vergaderingen was geen punt van discussie. "Formeel geheimhouding opleggen was niet nodig. Behalve dan bij de aankoop. Zo'n besluit neem je als gemeenteraad achter gesloten deuren, maar wordt vervolgens wel openbaar gemaakt. Er was bij

alle overlegsituaties tussen burgemeester en gemeenteraad sprake van wederzijds vertrouwen. Dat vertrouwen heeft niemand ooit geschaad."

Was Fort Oranje dan nooit aanleiding voor politieke discussies? "Wél als het gaat om de financiële implicaties", legt het drietal uit. "We hebben niet voor niets anderhalf uur vergaderd over de aankoop. Een bedrag van 6,45 miljoen euro is niet niks. Al moeten we daarbij meteen aantekenen dat de gemeente voor bijna hetzelfde bedrag ook nog schuldeiser is. Bovendien gaat het om een eenmalige uitgave. De voor onze inwoners belangrijke voorzieningen, die structureel geld kosten, hebben daar niet

'We bleven weg bij politiek gedoe en trokken als fractievoorzitters één lijn'

onder te lijden. Dat kunnen we niet genoeg benadrukken."

Wegblijven bij politiek gedoe deden de fractievoorzitters van de gemeenteraad ook door de woordvoering over Fort Oranje namens het gemeentebestuur bij de burgemeester te laten. "Natuurlijk wilde de pers graag de mening van de verschillende politieke partijen horen, maar ook op dat front trokken we één lijn."

'We zijn er sterker uitgekomen'

Elk van de drie (ex-)vicevoorzitters heeft zo zijn eigen herinneringen aan de gebeurtenissen op en rond Fort Oranje. Op René de Bruijn en Louis van den Broek hebben

vooral de schrijnende situaties op de camping veel indruk gemaakt, net als de sluiting en ontruiming. Bij Take de Beer liggen alle juridische procedures en strijd nog vers in het geheugen. "En natuurlijk de veiling en aankoop door de gemeente."

De drie lokale politici roemen de eerder genoemde burgemeesters om hun daadkracht bij het oplossen van de problemen rond Fort Oranje. "Bovendien heeft Joyce Vermue zich na haar aantreden als burgemeester dit complexe dossier in zeer korte tijd eigen gemaakt." Ook de samenwerking in de regio met andere gemeenten, de veiligheidsregio, GGD en Politie krijgt veel lof.

"Na ruim vijftien jaar Fort Oranje zijn we er met elkaar sterker uitgekomen. Hulde daarvoor aan alle betrokken bestuurders en medewerkers. Dankzij hen is Zundert in staat gebleken om grote opgaven aan te kunnen."

Het is niet te verwachten dat de gemeenteraad nog in beslotenheid zal vergaderen over Fort Oranje. "Zeker niet als het om de toekomst gaat", besluit het drietal. "Het raadsdebat daarover zal in alle openheid gevoerd worden. Daarbij is ook een goede omgevingsdialoog met omwonenden van groot belang."

‘Dankzij
ieders loyaliteit
konden we het
verschil maken’

Het verhaal van de veiligheidsregio

Bijna een halfjaar lang was de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant in 2017 actief op camping Fort Oranje. Waarom waren ze daar en wat deden ze er? Gert-Jan Verhoeven, Yvonne Postma, Martine Poels en Corné Hagenaars doen hun verhaal.

Gert-Jan Verhoeven

Gert-Jan was in die tijd plaatsvervangend commandant van de brandweer en Corné was clustercommandant. Yvonne was strategisch adviseur bij de veiligheidsregio en Martine was communicatieadviseur.

Hoezo de veiligheidsregio?

De veiligheidsregio? Die komt toch in actie bij een hele grote brand, een verkeersongeluk met veel voertuigen en slachtoffers of een overstroming? Dat klopt. We hebben het dan over wat in jargon een fysieke crisis of calamiteit heet. Bij Fort Oranje ging het om een sociale crisis. Op 9 juni 2017 kondigde de gemeente aan de camping te

zullen sluiten. Maar toen amper twee weken later de campingeigenaar aangaf zelf de deur op slot te doen en bewoners al begon af te sluiten van elektriciteit en water, ontstond er een situatie die wel eens uit de hand zou kunnen lopen. Stel je voor dat al die ruim achthonderd bewoners van Fort Oranje op straat komen te staan. De humanitaire crisis was compleet. Ingrijpen was onontkoombaar. Bij zo'n groot en complex probleem kan een kleine gemeente dat niet in haar eentje. Dan heb je hulp en ervaring van collega-gemeenten en hulpdiensten nodig. Dus kwam de veiligheidsregio in beeld om leiding te geven aan de

inzet die nodig was van onder meer politie, brandweer en GGD. Doel van die inzet: het beheer van de camping overnemen.

Nieuwe campingbeheerder

Behalve de politie en GGD was ook de brandweer al jaren kind aan huis bij Fort Oranje. Corné: "We kwamen ervoor preventieve controles, handhavingsacties samen met de gemeente en voor het blussen van heel wat caravanbranden. Op een gegeven moment kon dat alleen nog onder politiebegeleiding, omdat onze mensen werden bedreigd." Het was Corné die zijn hand opstak, toen er een tijdelijke beheerder op

Yvonne Postma

de camping moest komen. “Ik had al enige ervaring met grote beheerprojecten.” Dus ging hij met zo’n vijftien medewerkers aan de slag met allerlei praktische zaken die zich dan aandienen. “Dat was vooral improviseren en je gezond verstand gebruiken. We hebben ook eindeloos gaten in het hek moeten repareren, waarmee mensen zich alsnog toegang probeerden te verschaffen tot de camping. Er is toen cameratoezicht, toegangscontrole en een pasjessysteem ingevoerd.” Op veel medewerking van de Fort Oranje-bewoners hoefde Corné niet te rekenen. “Er werd gesaboteerd, purschuim in de riolering, elektrakabels die werden

Martine Poels

doorgeknipt. De sfeer was dreigend. Ik was ‘The Bad Guy’ en we werden vaak tot thuis achtervolgd.”

Veel vragen

Er was bij het begin van de overname van Fort Oranje nóg een probleem: het gebrek aan informatie. “Hoeveel mensen wonen er op de camping? Wie komt uit welke gemeente? Wie zijn de raddraaiers, wie de mensen die zorg nodig hebben en wie de recreanten? Het ontbrak ons aan context”, legt Gert-Jan uit die op dat moment de leider van de hele operatie was. “Het liefst hadden we nog een week uitgetrokken

Corné Hagenaars

‘Het liefst hadden we een week uitgetrokken om alle informatie in beeld te krijgen’

om zoveel mogelijk informatie op een rij te krijgen, maar die tijd ontbrak nu eenmaal. Welke caravan was van wie, was ook zo’n vraag. Na zo’n twee weken hadden we hier een eerste beeld van.”

Veld voor veld

Yvonne legt uit hoe de ontruiming in zijn werk ging. “Dat gebeurde veld voor veld.

‘Het was vooral improviseren en je gezond verstand gebruiken’

Het eerste veld was niet zo'n probleem, daar stonden alleen leegstaande caravans en wrakken. Maar vervolgens kom je bij velden waar mensen wonen. Dan kun je niet zomaar zeggen 'u moet nu vertrekken'. Dus inventariseerden we per veld wie er woonden. Bijvoorbeeld mensen die zorg nodig hadden, gezinnen met kinderen, ouderen. Ook de kansen op herhuisvesting werden op een rij gezet. Op die manier stelden we voor ieder veld een plan van aanpak op. Elke ochtend bespraken we de voortgang. Soms lieten we op een veld dat aan ontruiming toe was, een caravan met bewoners nog even ongemoeid omdat er op het gebied van zorg of andere ondersteuning nog iets geregeld moest worden.”

Kippenvel

Yvonne krijgt nog kippenvel als ze terugdenkt aan die tijd op Fort Oranje. Zij nam het stokje over als operationeel leider en is daar ruim vijf maanden onafgebroken aan het werk geweest. Net als Martine, die op de camping uitvoering gaf aan de gezamenlijke communicatiestrategie van de veiligheidsregio en de gemeente. “Wanneer je zo'n proces beschrijft, lijkt het allemaal zo afstandelijk. Maar voorop stond dat we daar met mensen te maken hadden”, aldus Martine en Yvonne. “Wij liepen daar regelmatig rond om te horen en te zien wat bewoners bezighield. Zo hebben we de mensen achter die bewoners leren kennen. Wanneer je een vrouw de was op een grindtegel ziet doen met haar ongewassen kinderen spelend om haar heen, ben je

geneigd om te denken 'wat een armoede'. Maar wie weet is dat gezin wel net zo gelukkig als menigeen in wat we 'onze samenleving' noemen. Je beseft ook dat die moeder en haar kinderen 's avonds misschien in de kou zitten, terwijl jij wanneer je thuiskomt de verwarming opdraait.”

Eenheid in verscheidenheid

Martine zorgde onder meer voor de verhalen over wat er op Fort Oranje sinds de beheerovername zoal speelde. “Het was belangrijk om voor juiste beeldvorming te zorgen. Er gingen op sociale media, op diverse platforms en bij de pers de wildste verhalen rond. Dus was het nodig om daar het echte verhaal tegenover te zetten.” Na verloop van tijd veranderde haar rol. “Ik werd meer en meer een verbinder tussen

de verschillende organisaties die op Fort Oranje aan de slag waren." Die verbinding was nodig, omdat die organisaties door hun verscheidenheid in rollen en taken soms ook van elkaar verschilden in opvattingen over de oplossingen die nodig waren. "Iedereen deed dat vanuit zijn of haar professionele rolopvatting en betrokkenheid", legt Gert-Jan uit. "Dus dat is prima. Maar soms botsten die opvattingen." Yvonne en Martine: "Het was belangrijk en onze taak om de verschillen in benadering en belangen bij elkaar te brengen en voor eenheid in verscheidenheid te zorgen. Daardoor zijn we erin geslaagd om de samenwerking tot een goed einde te brengen."

Fort Oranje was voor de veiligheidsregio behalve een belangrijke en complexe op-

dracht ook een leerzame ervaring. "Het was *learning by doing*", bevestigen de vier. "We hadden naast onze kennis en ervaring ook veel improvisatievermogen nodig. Dat laatste zit in onze genen en heeft ons erg geholpen. Het draaide om daadkracht, samenwerking, volharding én loyaliteit. Iedereen was loyaal: naar de problematiek, naar elkaar én naar de bewoners van Fort Oranje. Daarmee hebben we het verschil kunnen maken."

'We hebben op Fort Oranje de mensen achter de bewoners leren kennen'

‘Vakantieparken
krijgen wekelijks
bezoek van onze
wijkagenten’

Politie over de lessen van Fort Oranje

De gebeurtenissen op Fort Oranje hebben ervoor gezorgd dat er landelijk bij de Politie meer aandacht bestaat voor de situatie op vakantieparken. “De focus is proactief”, aldus politiechef Arthur de Mooij. “Want een niet vitaal vakantiepark is per definitie kwetsbaar.”

De Mooij was ten tijde van de ontruiming van Fort Oranje in Breda chef van het politieteam Weerijns waar ook de gemeente Zundert onder valt. Voor een goed beeld: zo'n team telt ongeveer honderdvijftig medewerkers die ervoor zorgen dat de politie 24/7 paraat is. Elk team verzorgt de opvolging van de 112-meldingen en kent een opsporingstak die zich bezighoudt met veel voorkomende criminaliteit. Ook de wijk-agenten zijn onderdeel van het team.

Een eigen wijkagent

Voordat De Mooij bij politieteam Weerijns aan de slag ging, werkte hij bij de Politie in Rotterdam. “Ik was op het gebied van criminaliteit dus wel wat gewend. Maar wat ik op Fort Oranje aantrof aan verval, al die kwetsbare mensen en de vaak schrijnende omstandigheden waarin kinderen moesten opgroeien, had ik nog nooit meegemaakt.” Nederland had inmiddels ook kennis gemaakt met de ‘krottenwijk Fort Oranje’.

zoals de camping in de televisiedocumentaire van SBS6 werd genoemd. Daarin was een opvallende rol weggelegd voor 'wijk-agent' Marijn van Zundert. De Mooij: "Moet je nagaan, normaal heeft een wijkagent een gebied met ongeveer vijfduizend inwoners onder zijn hoede. Marijn had op Fort Oranje zijn handen vol aan de eindeloze reeks van probleemsituaties, incidenten en strafbare feiten. Hij was daar tevens onze ogen en oren en spin in het web te midden van de andere organisaties en instanties die op de camping aan de slag waren. Zo schakelde

hij bijvoorbeeld met de GGD, waardoor we bij de Politie beter geïnformeerd waren over de zorgproblematiek."

Topprioriteit

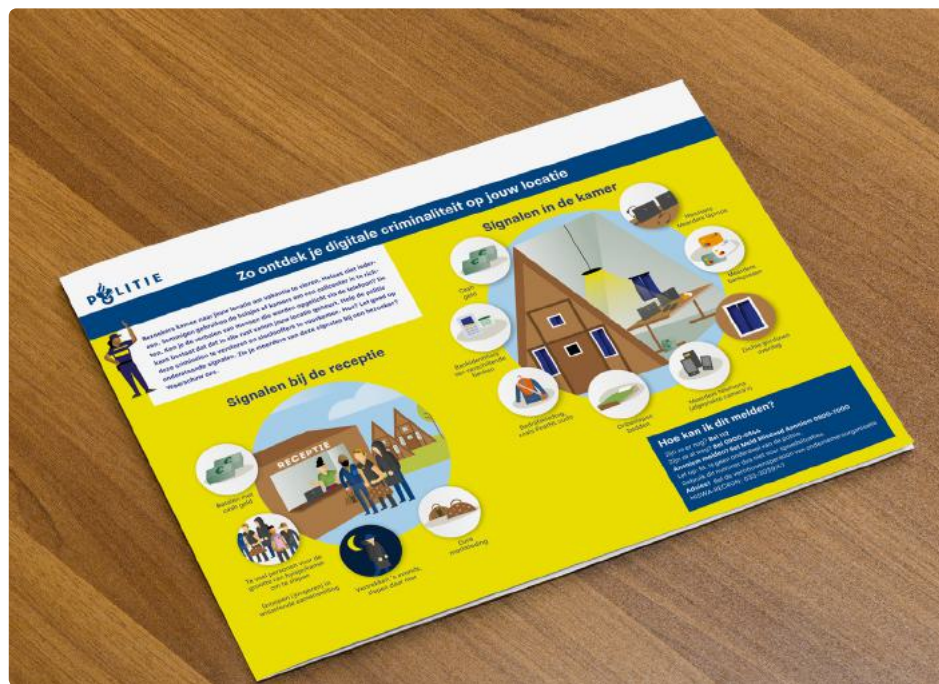
De SBS6-documentaire zorgde voor landelijke aandacht voor Fort Oranje. "Onder meer bij de politiek", aldus De Mooij. "Dat leverde extra middelen en mensen op om de problemen te lijf te gaan. De urgentie werd breed gevoeld." Sinds 2003, toen de eerste incidenten op Fort Oranje zich voordeden, was het ook voor de Politie dweilen

Fort Oranje-wijkagent Marijn van Zundert samen met presentator Dennis van der Geest van de SBS6-documentaire.

met de kraan open geweest. Veertien jaar en ontelbare politieoptredens later ging Fort Oranje op slot. De Mooij kreeg in de zomer van 2017 als kersverse teamchef meteen te maken met de ontruiming. "Een dergelijke crisissituatie in deze omvang had ik bij de Politie niet eerder meegemaakt. Binnen onze Politie Eenheid Zeeland - West-Brabant werd, door toenmalig teamchef Igor Maas, Fort Oranje een topprioriteit. We waren er actief met een team van

'We zijn in staat om de papieren werkelijkheid van een vakantiepark te vertalen naar wat er werkelijk speelt'

tien mensen. Aan wijkagent Marijn hadden we een zogeheten wijkagent-expert gekoppeld die de linking pin was tussen Politie en crisisorganisatie.” De Mooij herinnert zich de goede samenwerking met de verschillende partners. “We hadden één gemeenschappelijk doel voor ogen: zorgen dat de Fort Oranje-bewoners een beter leven krijgen. Dat was niet eenvoudig. De arm van de toenmalige campingeigenaar bleek nog te reiken tot aan de tijdelijke opvang van bewoners in het voormalige kloostercomplex in Rijsbergen. Zelfs op afstand werd geprobeerd om huurpenningen te innen.”

Politiefocus op vakantieparken

De aanpak van Fort Oranje leidde bij de Politie tot brede belangstelling voor de problematiek van vakantieparken. De Mooij:

“Diverse teams uit Brabant maar ook uit Gelderland wilden weten hoe we te werk waren gegaan en wat de belangrijkste lessen zijn. Ook landelijk kwam er bij de Politie focus op de situatie bij vakantieparken. Niet alleen bij de ‘blauwe teams’, maar bijvoorbeeld ook bij de intelligence-specialisten. Daardoor zijn we in staat om de papieren werkelijkheid van een vakantiepark te doorgronden en te vertalen naar wat er werkelijk speelt. Daarbij kijken we verder dan de openbare orde en richten we het vizier ook op diverse vormen van criminaliteit en ondermijning.”

Zo vroeg mogelijk signaleren

Sinds enkele jaren leidt De Mooij het politieteam Markdal, waarvan het werkgebied reikt tot en met de gemeente Alp-

Politie helpt recreatieondernemers met een signalenkaart.

hen-Chaam. “In ons gebied maar ook in de regio's van andere teams komen we regelmatig zaken op vakantieparken tegen die daar op z'n zachtst gezegd niet thuishoren. Er gebeuren dingen die niets te maken hebben met een vitaal vakantiepark. Zo'n plek wordt daardoor kwetsbaar, net als de mensen die er op welke manier dan ook mee te maken hebben of krijgen. Niet voor niets brengen de wijkagenten van onze teams die ook het buitengebied onder hun hoede hebben regelmatig een bezoek aan alle vakantieparken. Waar nodig gebeurt dat wettelijk. En niet alleen wanneer er iets aan de hand is. Het gaat om een proactieve aanpak. We streven naar een structureel contact met de beheerders en eigenaren van

'Vakantieparken zijn nog steeds een toevluchtsoord voor mensen in een kwetsbare situatie'

vakantieparken. Sommigen van hen zien ons graag komen, anderen zijn terughoudend. Dat laatste maakt het voor ons best lastig. Want het liefst willen we eventuele problemen zo vroeg mogelijk signaleren." De Politie helpt recreatieondernemers ook om zelf alert te zijn op mogelijke criminaliteit op hun park. Zo is er voor ondernemers een speciale 'signalenkaart vakantieparken en digitale criminaliteit'.

Volgens cijfers van het CBS van september 2024 stijgt het aantal permanente bewoners van vakantieparken nog steeds. Landelijk staat de teller op 59.000, in de Provincie Noord-Brabant gaat het om zo'n 9.000 permanente bewoners, een stijging van enkele honderden vergeleken met vijf jaar eerder. Volgens politiecijfers over 2016-

2024 vindt in Brabant bijna tien procent van de diefstallen, inbraken, geweldsdelicten en seksuele en drugsmisdrijven plaats op een vakantiepark. Landelijk is dat één procent. De Mooij: "Vakantieparken zijn helaas nog steeds een toevluchtsoord voor mensen in een kwetsbare situatie. De huidige woningnood speelt daarbij ook een rol. Gemeenten moeten van het Rijk de ruimte krijgen om voor het wonen op vakantieparken zelf beleid te ontwikkelen en maatregelen te treffen. Sowieso hebben we baat bij een heldere strategie vanuit de politiek om de problematiek van vakantieparken effectief aan te pakken. Laten we voorkomen dat ergens de boel weer escaleert zoals destijds op Fort Oranje."

GGD'ers voelden zich op Fort Oranje 'op missie'

'En dat zijn we op andere campings nog steeds'

Zij hebben wat zij zelf 'de zelfkant van de samenleving' noemen van dichtbij meegemaakt. Het waren heftige en intense ervaringen. Toch hadden zij de inzet op Fort Oranje van hun GGD voor geen goud willen missen. "Het was een verrijking en heeft ons idealisme en liefde voor dit werk alleen maar aangewakkerd."

Aan het woord zijn Daniëlle Steenberg, Eveline Dekkers en Arnold Simon. Daniëlle is adviseur publieke gezondheid bij de GGD West-Brabant, Arnold is er verpleegkundige openbare geestelijke gezondheidszorg. Eveline is inmiddels strategisch adviseur crisisbeheersing bij het Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum (LOCC) en was in de Fort Oranje-periode projectleider zorg bij de GGD.

Gordijn voor de privacy

Arnold was al in 2013 op Fort Oranje te vinden. "Op verzoek van een van onze artsen heb ik daar toen een bewoner bezocht. In die tijd lieten andere zorgverleners hun medewerkers niet daarnaartoe gaan." Niet veel later deed Arnold op de camping in zijn eentje het GGD-spreekuur. "Ik begon in een soort weggeefwinkel in een caravan, waar een gordijntje voor de privacy moest zor-

Daniëlle Steenbergen

gen. Later verhuisde ik naar een stacaravan ergens achteraf en pas daarna hielden we ons spreekuur op een centrale plek op de camping." Dat was allemaal nog voordat in 2014 de GGD meedeed met een grote handhavingsactie.

Uit Beeld

Over die actie werden Daniëlle en enkele collega's destijds als eersten bij de GGD door hun directeur geïnformeerd. "Het was op dat moment belangrijk dat iedereen zijn of haar agenda leegmaakte en dat alle betrokken afdelingen klaar stonden om de bijdrage te leveren die op Fort Oranje nodig was." Die ochtend in januari om half zes

Eveline Dekkers

waren diverse GGD-teams bij de ingang van de camping te vinden. "Politie, marechaussee en andere handhavingsdiensten gingen voorop en zetten het terrein af. Pas na een seintje van hen mochten wij een caravan ingaan. Er hing een spannende sfeer. Die spanning ging er vanaf, toen we eenmaal in contact kwamen met de bewoners om te zien wat we voor hen konden betekenen. Alles bij elkaar was het best heftig en intens." De ervaringen van de GGD werden opgetekend in de uitgave 'Uit Beeld', waarmee de organisatie de boer op ging. "Wij wilden openbaar maken wat de situatie op Fort Oranje was, zodat we er met elkaar wat aan gingen doen."

Arnold Simon

'Fort Oranje was de schaduwzijde van zelfredzaamheid'

Sluiting leidde tot doorbraak

In de jaren na de handhavingsactie was de GGD met wel tien teams op Fort Oranje aan de slag. De bevindingen en aanpak waren zowat dagelijks onderwerp van overleg. Toen in 2017 de stand van zaken werd opgenomen, was er maar één conclusie mogelijk: 'Fort Oranje is de schaduwzijde van zelfredzaamheid.' Het drietal legt uit: "We hebben in Nederland, in de gezondheids-

sector en ook bij de GGD de mond vol van zelfredzaamheid en van de betekenis daarbij van preventie. Fort Oranje behoorde weliswaar tot onze samenleving, maar stond daar tegelijk ver van af. Daar waren veel bewoners niet of verminderd zelfredzaam.” De agendasetting die met ‘Uit Beeld’ was begonnen, had ondertussen een boost gekregen door de SBS6-documentaire over Fort Oranje. “Heel Nederland wist er toen van. Dat hielp ons om ook andere partijen in actie te laten komen. Maar de echte doorbraak kwam, ook al klinkt dat misschien tegenstrijdig, met de sluiting van de camping in de zomer van 2017. We waren toen al in gesprek met de gemeente en diverse partijen over de mogelijkheden om bewoners van Fort Oranje die daarvoor in aanmerking kwamen, de nodige ondersteuning te bieden en aan een woning te helpen. Er was

een sterk gevoel van gezamenlijke verantwoordelijkheid, maar we liepen tegen de nodige juridische en procedurele hobbels aan. Dus hebben we met elkaar gezocht naar maatwerk voor bewoners. Dat kostte veel energie, maar gáf ook tegelijk energie om verder door te pakken. Behalve de domein overstijgende samenwerking was ook de steeds betere interactie met de bewoners van Fort Oranje een groot winstpunt.”

En de missie gaat verder

De sluitsingsactie betekende voor de GGD opnieuw samen optrekken met politie en andere handhavers. Daniëlle, Eveline en Arnold herinneren zich onder meer de typische kenmerken van zo’n crisisoperatie: de briefing, de bevelvoering, de debriefing. “Het leek wel of we als hulptroepen waren uitgezonden voor een missie. En we had-

den op Fort Oranje inderdaad een missie te vervullen.” Die GGD-missie strekt zich inmiddels al heel wat jaren uit tot andere vakantieparken. Zo behoort camping De Eekhoorn in Oosterhout tot de pilots die ontstonden na de landelijke vakantieparkentop in 2018. De aanpak daar startte in datzelfde jaar en heeft eind 2023 een rapportage opgeleverd die de GGD van harte aanbeveelt bij bestuurders, beleidsmakers en professionals. ‘Sociaal vitaliseren, hoe doe je dat?’, luidt de titel. Nou, zo dus. Daniëlle en Arnold waren samen met GGD-collega’s op De Eekhoorn actief: “Deze camping telde veel mensen in kwetsbare situaties die daar permanent wonen. Net als op Fort Oranje zijn ook daar de problemen divers: zorgbehoeften, schulden, verslaving, na huisuitzetting er terecht gekomen et cetera. Ofwel multi-problema-

tiel die je alleen kunt aanpakken met een integrale benadering vanuit alle domeinen, met de gemeente als initiatiefnemer. Dat betekent voor ons allemaal dat je naast de bewoners gaat staan en je actief inleeft in hun vragen en behoeften. Verder werd van meet-af-aan de ondernemer actief betrokken: die samenwerking met de eigenaar is cruciaal om stappen te kunnen zetten. Op Fort Oranje konden we niet met de eigenaar samenwerken en dus was vitalisering daar geen optie. Rode draad bij De Eekhoorn is overigens dat alle bewoners, die er onbedoeld permanent wonen, elders onderdak vinden. Dit proces loopt tot 2030.”

Best Practise

De vitaliseringsaanpak in Oosterhout laat zien dat met een integrale aanpak, commitment van alle betrokkenen, samenwer-

De GGD'ers tekenden hun Fort Oranje-ervaringen op in de uitgave 'Uit Beeld'.

king met de eigenaar, en een lange adem er nieuw perspectief gloort voor én de bewoners én de ondernemer en zijn camping. Of we deze aanpak als *best practise* mogen beschouwen? Daniëlle en Arnold knikken instemmend. “Het zou mooi zijn wanneer dit in meer gemeenten mogelijk is.”

Daniëlle, Eveline en Arnold blikken nog één keer terug op de gebeurtenissen op Fort Oranje. “We stonden zowat 24/7 aan, ook in privétijd. Aan de ene kant gingen die ervaringen je onder de huid zitten en had je tijd nodig om het van je af te zetten. Aan de andere kant heeft het de liefde voor ons werk alleen maar sterker gemaakt. We zouden het zo weer doen. Bij Fort Oranje zijn we op missie geweest en hebben we samen met alle partners de crisis bezworen. Net

‘De multi-problematiek van vakantieparken kun je alleen aanpakken met een integrale benadering vanuit alle domeinen’

als bij Fort Oranje laat de aanpak rond De Eekhoorn zien hoe belangrijk het is om het welzijn van bewoners goed mee te nemen in het complexe proces van vitalisering. We beschouwen het als onze missie om de spotlights te richten op mensen die voor hun problemen vaak geen aandacht krijgen maar wél een podiumplek verdienen.”

Henk Boelens
was projectleider
herhuisvesting...

... en rolde zo het domein wonen in

Henk Boelens wist op voorhand niet hoe het zou aflopen, toen hij als projectleider herhuisvesting van Fort Oranje van start ging. “Het was vooral in het begin pionieren. Een concreet plan van aanpak lag er niet.” De herhuisvestingsoperatie begon na de sluiting van Fort Oranje in 2017 en duurde tot in 2019. Zes jaar later kijkt Boelens met voldoening terug. “Ik ben ervan overtuigd dat de meeste mensen die wij hebben kunnen herhuisvesten, beter terecht zijn gekomen.”

Zo'n twintig jaar geleden was Boelens al eens op Fort Oranje. “Ik was toen hoofd Bestuurszaken bij de gemeente Zundert en was daar samen met de burgemeester.” Hij kon toen niet bevroeden dat hij in 2017 op dezelfde camping zijn intrek zou nemen in een portakabin om er als projectleider herhuisvesting aan de slag te gaan. Boelens werkte toen inmiddels bij de gemeente

Breda en is daar nu programmamanager wonen en zorg. “Ik ben eigenlijk via Fort Oranje het domein wonen ingerold.”

Team

Als projectleider wilde Boelens niet zelf in de casuïstiek terechtkomen van allerlei individuele probleemsituaties. Hij verzamelde een team om zich heen met onder ande-

ren professionals uit het maatschappelijk werk en medewerkers die thuis waren in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Zij gingen in gesprek met de Fort Oranje-bewoners en zorgden vervolgens voor de nodige begeleiding. Toen Fort Oranje op slot ging, telde de camping circa elfhonderd bewoners. “Die hoefden niet allemaal aan een woning te worden gehol-

pen”, verduidelijkt Boelens. “Zo vertrokken van de aanwezige arbeidsmigranten er heel veel uit zichzelf naar elders. Ook waren veel bewoners al heel snel verdwenen zonder dat wij wisten waarnaartoe.” Twee maanden na de sluiting verbleven nog zo’n vijfhonderd mensen op Fort Oranje. “Onze focus lag op de mensen die én begeleiding nodig hadden én op dat moment

ingeschreven stonden bij een gemeente. Het maatschappelijk werk ging met hen in gesprek over hun woongeschiedenis en financiële situatie. Ook het Leger des Heils hielp mee.”

‘Wij gaan helpen’

Het herhuisvestingsteam telde ook enkele medewerkers die de contacten onderhielden met de gemeenten waar de Fort Oranje-bewoners oorspronkelijk vandaan kwamen. Boelens: “Het principe was dat alle te herhuisvesten bewoners naar die gemeenten teruggingen. Heel veel kwamen er uit Breda, maar we moesten soms ook bij gemeenten verder in het land aankloppen.” Inmiddels hadden alle 26 gemeenten in Midden- en West-Brabant, het werkgebied van de gelijknamige veiligheidsregio, toegezegd ‘wij gaan helpen met de herhuisvesting’. “Die toezegging kwam van de

burgemeesters”, aldus Boelens. “Maar de echte huisvestingsvraag kwam natuurlijk op het bordje terecht van de wethouders wonen of Wmo. Dus dat was niet meteen een gelopen race. Maar na een paar gesprekken met onze collega’s van die gemeenten kwam er schot in de zaak.”

Deadline

De aanvankelijke deadline van de herhuisvestingsoperatie was 1 juli 2018. Boelens: “Dat was ook bekend onder de bewoners van Fort Oranje. Dus maakten sommigen aanvankelijk geen haast. Maar uiteindelijk ontstond bij de meesten toch wel een gevoel van urgentie. Wat ook wel hielp, was de verplichting om je in de zoektocht naar een woning actief op te stellen. Dus zorgden

dat je staat ingeschreven, dat je documenten op orde zijn en reageert op een woningaanbod of meedoet wanneer er in een gemeente geloot kan worden voor een woning. Daar moesten we flink achteraan zitten. Nogal wat mensen hadden geen idee hoe deze maatschappelijke realiteit, die wij allemaal heel gewoon vinden, in elkaar zit. Ze stonden daar mijlenver van af. Voor sommigen moesten we ook zwaardere begeleiding inzetten, omdat ze het anders niet zouden redden. Slechts een heel klein aantal mensen werkte nergens aan mee en maakte andere keuzes. Aan de andere kant waren er ook enkelen die het financieel blijkbaar goed voor elkaar hadden en zelfs een woning kochten.”

Zorgen voor voorrang

Uiteindelijk zijn ongeveer driehonderd Fort Oranje-bewoners aan een woning geholpen. En dat ondanks het beperkte aanbod van goedkope huurwoningen dat op korte termijn moest vrijkomen. “Het was duwen en trekken”, herinnert Boelens zich. “Zorgen dat je voor deze mensen voorrang krijgt. In het begin verliep het proces best aarzelend. Maar het vertrouwen groeide dat we dit tot een goed einde zouden brengen. We zagen overigens aankomen dat we niet iedereen op tijd gehuisvest zouden krijgen. Met als gevolg dat we toen een kleine dertig huishoudens tijdelijk hebben ondergebracht op het complex van het voormalige klooster Bethanië in Rijsbergen. De stacaravans die we daar geplaatst

'Nog heel wat woonplekken nodig voor mensen die nu permanent op een vakantiepark wonen'

hebben, kwamen van het aanmeldcentrum voor asielzoekers in Ter Apel. Ik ben ze daar zelf eerst nog gaan bekijken." Ook gingen enkele Fort Oranje-bewoners alsnog naar een andere camping, waar ze onderdak vonden. "Dat gebeurde in goed overleg met de betreffende campingeigenaar en gemeente."

Voor de herhuisvestingsoperatie had het Rijk vijf miljoen euro beschikbaar gesteld. Boelens: "Dat geld werd gebruikt voor ieders verhuiskosten of voor de aanschaf van spullen in de nieuwe woning. Dat betekende voor iedereen maatwerk. Uiteraard voorkwamen we dat mensen hun recht op bijvoorbeeld bijzondere bijstand kwijtraakten. Met het geld van het Rijk werd ook de

tijdelijke locatie bij het voormalige klooster in Rijsbergen bekostigd. Wat overbleef, is teruggegaan naar Den Haag."

Doorstroomlocaties nodig

Boelens vindt dat gemeenten en woningcorporaties meer moeten doen voor diverse doelgroepen die om welke reden dan ook tussen wal en schip dreigen te geraken. "Denk aan mensen die uit een zorg- of begeleidingssituatie komen, aan daklozen of mensen die gescheiden zijn en hulp nodig hebben. Die doelgroepen kun je vaak niet meteen aan een betaalbare woning helpen. Dus zijn er doorstroomvoorzieningen nodig, zoals flexwoningen of andere wooncomplexen waar mensen zelfstandig kunnen wonen en ook een beroep kunnen

doen op zorg en begeleiding. Ik raad gemeenten aan om in hun woonzorgprogramma's daar ruimte voor te maken. Want er zijn nog heel wat woonplekken nodig voor mensen die nu nog permanent en onbedoeld op een vakantiepark wonen."

‘We moeten
mét elkaar
opstaan voor
deze mensen’

Voormalig GGD-directeur Annemieke van der Zijden

Wanneer Annemieke van der Zijden terugblijkt op de gebeurtenissen op Fort Oranje, voelt ze weer dezelfde energie. “Er is in Nederland een groep van kwetsbare mensen, die niet passen binnen onze systemen. We moeten hun zorgen en problemen onder ogen zien en hun situatie blijven agenderen. Alleen dan kunnen we stap voor stap toewerken naar een structurele oplossing.”

Van der Zijden is tegenwoordig senior-adviseur bij Lysias Advies dat opdrachtgevers in het publieke domein helpt bij uiteenlopende strategische opgaven. In de periode dat het hoog opliep op Fort Oranje was ze directeur van de GGD West-Brabant. In 2014 kreeg ze het verzoek om aan te sluiten bij een grootschalige handhavingsactie op de voormalige camping. “Dat was nieuw voor ons. Zij aan zij optreden met onder andere de Politie, willen we dat wel? Maar

meedoen bood ons tegelijk de kans om er de situatie in ogenschouw te nemen en de zorg te bieden die mensen nodig hadden. Het antwoord op het dilemma luidde dus ‘ja’.”

De boer op

“Ik was bij ons op het hoofdkantoor, toen onze teams in alle vroegte op pad gingen”, herinnert de voormalige GGD-directeur zich die grijze en koude dag in januari 2014.

'Zij aan zij optreden met de politie was nieuw'

Ze was er ook toen haar medewerkers terugkeerden. "Die waren heel wat gewend. Maar wat zij aan mensonterende situaties op Fort Oranje hadden aangetroffen, had hen echt geraakt. Dat zij zo waren aangedaan, raakte mij ook." Niet lang na de handhavingsactie ging de GGD op de camping aan de slag. Dat gebeurde langs de bekende lijnen: zorg voor kinderen en jongeren, de leefbaarheid verbeteren, mensen toe leiden naar zorg en samen met netwerkpartners zorg naar de camping brengen. De GGD begon ook een spreekuur op Fort Oranje. Daarnaast gingen Van der Zijden en haar medewerkers de boer op met hun bevindingen. "We hebben de problemen die we aantreffen, regionaal en landelijk aangekaart en op de agenda gezet." De samenwerking met politie en andere diensten was overigens prima verlopen. De GGD bleek ook in dit soort crisissituaties goed uit de voeten te kunnen. Dat zou ze later nog van pas komen...

Sluiting was duivels dilemma

In 2017 nam de GGD op Fort Oranje opnieuw de stand van zaken op. 'We zijn erg geschrokken', 'Niemand kijkt naar deze mensen om', 'Uiterst zorgwekkend' en 'Slechts het topje van de ijsberg', zijn bewoordingen uit de toenmalige rapportage. Van der Zijden: "Op individueel vlak was er sprake van enkele verbeteringen. Maar structureel gezien was de problematiek nog dezelfde als in 2014." Toen in 2017 de sluiting van Fort Oranje ter sprake kwam, stond de GGD opnieuw voor een dilemma. "Een duivels dilemma", licht Van der Zijden toe. "We wilden niet dat bewoners met problemen van de regen in de drup zouden raken. Hen nog verder laten afzakken, moesten we voorkomen." Die opvatting van de zorgprofessionals werd gehoord. "Achter de schermen was in de maanden voorafgaand aan de sluiting het proces van herhuisvesting in gang gezet. De GGD was daar ook bij betrokken. Dezelfde medewer-

‘Dat we opschaalden naar GRIP4, had ook een sociale en zorgcomponent’

kers die al eerder op Fort Oranje aan de slag waren geweest, waren ook actief in het traject na de sluiting. Het resultaat was dat bewoners die zorg en woonruimte nodig hadden, destijds ook niet van de camping zijn afgezet.”

Einde als nieuw begin

Voor de GGD was het crisistreden rond de sluiting van Fort Oranje in de eerste plaats een sociale gezondheidscrisis. Van der Zijden: “Voor dat aspect heb ik me ook hard gemaakt in mijn rol als adviseur bij het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio. Dat we opschaalden naar GRIP4, had niet alleen te maken met fysieke veiligheid en criminaliteit maar had ook een duidelijke

sociale en zorgcomponent. Aan de situatie op Fort Oranje moest een einde worden gemaakt, dat was voor alle betrokken instanties duidelijk. Maar tegelijk moest het einde van Fort Oranje een eerste begin van nieuw perspectief opleveren voor de bewoners die sociaalmaatschappelijk en met hun gezondheid in de problemen waren geraakt.”

Vertrekpunt

Ook na haar vertrek in 2021 bij de GGD West-Brabant blijft Annemieke van der Zijden geboeid door de complexe problematiek van mensen die zich in onze samenleving niet staande weten te houden. “De systemen die we in Nederland hebben bedacht op gebieden als zorg, armoedebestrijding, huisvesting en sociaalmaatschappelijke ondersteuning werken best goed. Maar toch is er een groep mensen die zich niet redt. Dat zeg ik als professional en als privé persoon.” De voormalig GGD-directeur trekt de vergelijking met Fort Oranje. “Het begint met zien wat er speelt en wat mensen nodig hebben. Dat moet het vertrekpunt zijn. Zorg ervoor dat je hen vertrouwen geeft en dat ze (weer) vertrouwen krijgen in jou als vertegenwoordiger van het systeem en in de instanties van dat systeem. Ga met ze in gesprek en zorg vervolgens voor maatwerk. *Last but not least*, agendeer de problemen die je tegenkomt in je netwerk en bij de gemeente en andere overheden.”

‘Uiteindelijk gaat het altijd om mensen’

Integrale aanpak

Van der Zijden pleit voor een integrale aanpak om vakantieparken, waar de problemen zich hebben opgestapeld, te revitaliseren. “Je zult de problematiek vanuit verschillende domeinen moeten aanvliegen. De zorg, het sociaal domein, volkshuisvesting, inkomen en armoede, veiligheid en milieu; de regie moet domein overstijgend zijn. Maar het begint met luisteren naar de mensen met hun problemen. We moeten mét elkaar voor hen opstaan. Luister ook naar de zorgprofessionals. Voor de aanpak bestaat geen blauwdruk. Het zou mooi zijn wanneer je als gemeente een vakantiepark dat toe is aan revitalisering, als een bepaalde aandachtsbuurt of -wijk zou

kunnen benaderen. Kijk bijvoorbeeld naar wat wijkcoaches en buurtconciërges in dat soort gebieden voor elkaar kunnen krijgen. Maar een vakantiepark is nu eenmaal een privaat domein. Dus zul je ook het gesprek met de eigenaar moeten aangaan en die op zijn of haar verantwoordelijkheden moeten wijzen.”

‘Uiteindelijk gaat het altijd om mensen’, luidt het statement waarmee Van der Zijden op de website van Lysias Advies haar profiel besluit. Voor haar moet dat ook de rode draad zijn bij de revitalisering van vakantieparken. “Het gaat erom dat we bewoners die aan de rand van of buiten de samenleving terecht gekomen zijn, weer die

samenleving in krijgen. Dat ze goede zorg krijgen en een dak boven hun hoofd, dat hun kinderen weer naar school gaan en dat ze ook zelf weer gaan meedoen. Een nieuw perspectief bieden, zal alleen stap voor stap kunnen. Maar we zijn tot meer in staat dan we denken. Het is ook een kwestie van buiten de lijntjes kleuren, over de grenzen van je eigen domein heen denken en doen en samen het experiment aangaan.”

‘Belangrijk dat gemeenten in hun rol kunnen blijven’

Gedeputeerde Wilma Dirken gaat voor
honderd procent vitale vakantieparken

Ze bracht na haar aantreden als gedeputeerde samen met burgemeester Joyce Vermue van Zundert een bezoek aan de voormalige camping Fort Oranje. “Ik wilde zelf een beeld vormen”, aldus Wilma Dirken (VVD) die als gedeputeerde van de provincie Noord-Brabant onder andere wonen, ruimte en veiligheid in haar portefeuille heeft. Drie beleidsterreinen die bij het vitaal maken en houden van vakantieparken een belangrijke rol spelen. “We doen bewust meer dan van ons wordt verlangd. Dat werpt zijn vruchten af.”

Dirken is duidelijk als het om de toekomst van de Brabantse vakantieparken gaat: “Nooit meer een Fort Oranje.” Zij wil vooral vooruitkijken en samen met alle betrokken partners zorgen voor meer perspectief. “Dat was een van de redenen waarom we als provincie financieel hebben bijgedragen aan de aankoop van het Fort Oranje-terrein door de gemeente Zundert. Het gaat ons om de toekomst. Daarover houden we contact met de gemeente.”

Onderzoek

In 2018 presenteerde de Provincie Noord-Brabant een eerste onderzoek naar de vitaliteit van vakantieparken. Van de tweehonderd Brabantse parken, waarvan zeventig in West-Brabant, bleek ongeveer één derde geen toekomst te hebben. Problemen als illegale bewoning, drugscriminaliteit, witwaspraktijken en prostitutie waren belangrijke oorzaken. Dus ging het provinciaal bestuur over tot actie om, fi-

‘Elk proces van vitaliseren of transformeren van een vakantiepark vraagt om een eigen aanpak’

nancieel gesteund door het Rijk en met hulp van gemeenten, het tij te keren. Met succes. Vijf jaar later verscheen een nieuw onderzoek en bleek dat nog één op de vijf vakantieparken toeristen niet genoeg te bieden heeft. Onder andere omdat daar vooral wordt gewoond. Dirken: “Ik noem het liever ‘verblijven’, wonen is in veel gevallen iets anders en doe je ook elders.”

Eén-park-één-plan

In die vijf jaar profiteerde Brabant uiteraard van het feit dat enkele grote ketens in de

recreatiesector het initiatief hadden genomen om een aantal bestaande vakantieparken door te ontwikkelen. De provincie vindt een goede balans en diversiteit van het recreatie-aanbod belangrijk. Dirken: “In Brabant moet iedereen fijn kunnen recreëren: op camperplaatsen, tourcampings, natuurcampings of op een park in een vakantiewoning. Als provincie ondersteunen we gemeenten bij hun vitaliteitsopgave van vakantieparken. We willen af van onveilige en ongezonde omstandigheden en van situaties waarin mensen in problemen raken

en er misbruik van hen gemaakt wordt. Ook bedreigingen en mogelijke ondermijning worden aangepakt.” De provincie hanteert daarbij de één-park-één-plan-aanpak. “Elk vakantiepark is uniek. Dus vraagt elk proces van vitaliseren of transformeren om een eigen aanpak. Onze rol daarbij is vooral dat proces ondersteunen met kennis, kunde en ervaringen. We werken nauw samen met gemeenten en recreatieondernemers en brengen partijen bij elkaar. Vitalisering vraagt immers doorgaans om het aanpakken van verschillende problemen en vraagstukken. We zorgen voor kennisdeling. Daarbij gaat het behalve om de vraagstukken en uitdagingen die gemeenten tegenkomen bij hun aanpak, ook om de successen die worden geboekt. Die kennisdeling krijgt onder meer gestalte tijdens congressen en werkateliers die we organiseren. Verder bevat onze website een dashboard, dat inzichten biedt op basis van data-analyses. Je vindt er ook een digitale kennisbank met een keur aan handleidingen en

‘Gemeenten verplichten om permanent wonen op vakantieparken toe te staan, is een bijzonder slecht idee’

praktische tools. En als het nodig is, zetten we vanuit onze flexpool ook menskracht in. Als provincie kijken we vanuit een integrale benadering, waarbij we ook ruimtelijke en natuuraspecten betrekken.”

Stappenplan

De website brabant.nl/vakantieparken van de provincie bevat ook een Stappenplan dat voor gemeenten de route uitzet die kan leiden tot een plan van aanpak voor de vitalisering van een vakantiepark. De gedeputeerde constateert dat steeds meer gemeenten aan de slag zijn of gaan met ‘hun’ vakantieparken. “Ik zie dat het ze lukt om een visie te vormen en om concrete stappen te zetten. Goede samenwerking

met de betreffende ondernemer, met de mensen die er vaak onbedoeld permanent verblijven en met uiteenlopende domeinen is daarbij van groot belang. Ook een lange adem is onmisbaar. Je moet soms door het zuur heen om bij het zoet te komen. Maar ik zie dit proces op steeds meer plekken slagen. Tijdens het congres ‘100% vitale vakantieparken’, dat we eind 2024 organiseren in het provinciehuis, kwamen dan ook mooie casussen voorbij.”

‘Laat gemeenten het zelf organiseren’

Toen de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening eind 2024 het voorstel lanceerde om gemeenten te verplichten

het permanent wonen op vakantieparken toe te staan, was de kritiek van het provinciaal bestuur van Noord-Brabant niet van de lucht. “Een bijzonder slecht idee, we zijn hier fel tegen”, licht Dirken de bezwaren van de provincie toe. “Laat gemeenten zelf bepalen hoe ze hier mee omgaan. Ze zijn als geen ander in staat om dit zelf te organiseren. Het voorstel van de minister raakt bovendien aan hun bevoegdheden op het gebied van wonen en ruimtelijke ordening. Het zijn bij uitstek de gemeenten, die de lokale omstandigheden het beste kennen en samen met alle betrokkenen kunnen bepalen hoe de toekomst van een vakantiepark er kan uitzien. Dat moet je niet met zo’n verplichting doorkruisen. Het

Tijdens het congres '100% vitale vakantieparken' kwamen mooie casussen voorbij.

is belangrijk dat gemeenten in hun rol blijven. Zij kunnen ook als geen ander beziën en bepalen of er op een vakantiepark onder voorwaarden permanent gewoond kan worden. Bijvoorbeeld vanwege bijzondere omstandigheden of omdat bekend is dat de betreffende ondernemer er over enkele jaren mee stopt. Maar de minister maakt dit onderscheid niet. En dan zeg je tegen mensen die bijvoorbeeld onder zorgelijke omstandigheden permanent op een vakantiepark verblijven 'blijf daar maar lekker zitten'. En tegen een ondernemer van een goed lopend vakantiepark zeg je dat hij dan vastzit aan bewoners die toevallig op zijn park zijn neergestreken en zich hebben ingeschreven bij de gemeente."

Voldoende woningen

Je hoeft tegen gedeputeerde Dirken niet te zeggen dat Brabant dan wél voldoende betaalbare huurwoningen moet hebben om ervoor te zorgen dat de problemen op vakantieparken effectief worden aangepakt of worden voorkomen. "Die woningvoorraad is nu helaas nog onvoldoende. Ondanks de problemen in de woningbouwsector doet Brabant het vergeleken met andere provincies best goed. Gemeenten en bouwondernemingen verdienen daarvoor een compliment. Maar we zullen ervoor moeten zorgen dat we in onze woningbouwopgave ook de 'vakantieparken-doelgroep' mee-

nemen." Of er - na 2018 en 2023 - in 2028 weer een onderzoek volgt naar de vitaliteit van de Brabantse vakantieparken weet Dirken nog niet. "Ik weet wél dat we dan weer een stuk verder zijn met de vitalisering die nodig is. De aanpak die we in Brabant hebben ontwikkeld, laat goede resultaten zien. Ook de samenwerking tussen verschillende partijen betaalt zich uit. Ik verwacht dat we een mooie slag gaan maken. Mijn doelstelling is honderd procent vitale vakantieparken, daar ga ik voor."

De lessen van Fort Oranje

Bestuurswetenschapper
Julien van Ostaaijen reflecteert

Zorg als gemeente dat je weet wat er in de lokale samenleving speelt. Laat de domeinen veiligheid en zorg nog beter met elkaar samenwerken. En geef als Rijk de middelen aan gemeenten om met maatwerkoplossingen te komen voor het permanent wonen op vakantieparken. Dat zijn, kort samengevat, voor bestuurswetenschapper Julien van Ostaaijen de belangrijkste lessen van Fort Oranje.

Van Ostaaijen groeide op in de Zundertse kern Achtmaal en heeft nog steeds een sterke band met Zundert. Rond zijn twintigste verhuisde hij naar Tilburg, waar hij nu bij Tilburg University universitair docent Bestuurskunde is en bij Avans Hogeschool lector Recht & Veiligheid. Bij de universiteit doet hij onder andere onderzoek naar lokaal bestuur en naar de relatie tussen samenleving en politiek. Bij Avans ligt de focus op lokaal veiligheidsbeleid.

Slimme oplossingen

Als jongeling in Achtmaal heeft Van Ostaaijen niet veel meegekregen van de gebeurtenissen in die tijd op Fort Oranje. “In de bus tussen Breda en Zundert zag ik wel eens bewoners van Fort Oranje in- of uitstappen, wanneer we stopten bij de halte ter hoogte van de camping. Maar dat was het wel zo’n beetje, ik kende de problemen destijds nauwelijks.” Over de huidige problematiek van vakantieparken is hij duidelijk: “Er is voor

de verschillende overheden nog genoeg werk aan de winkel. Kleine gemeenten hebben daarbij het nadeel dat zij vaak met een geringe bezetting grote problemen moeten oplossen. Het aantal medewerkers op het gebied van veiligheid is beperkt. Dan kunnen problemen op een vakantiepark binnen de gemeentegrenzen je zomaar boven het hoofd groeien. Ook de aanpak van ondermijning in het buitengebied red je als kleine gemeente niet met de inzet van enkele boa's. Een stad als Rotterdam heeft alleen al op openbare orde en veiligheid zo'n tweehonderd medewerkers zitten. Kleine gemeenten moeten het vaak met een handvol doen en moeten dus op zoek naar slim-

me oplossingen. Met elkaar samenwerken, bijvoorbeeld binnen een regio is sowieso aan te bevelen." Een plan van aanpak klaar hebben liggen voor als het mis gaat op een vakantiepark lijkt misschien ideaal, maar is volgens Van Ostaaijen niet zaligmakend. "Gemeenten zullen bij dit soort problematieken altijd moeten improviseren. Dat neemt niet weg dat van de lessen van Fort Oranje kan worden geleerd."

Frontlijnsturing

Wat Van Ostaaijen sowieso belangrijk vindt, is dat gemeenten in de haarvaten van de samenleving zitten. "De aanknopingspunten voor je beleid liggen op straat.

'Laat als gemeente regelmatig je gezicht zien bij het vakantiepark en ga het gesprek aan'

Daar moet je dus zijn om te weten wat er speelt: als burgemeester, als wethouder en als ambtenaren. Daar kom je er achter wie de kwetsbare inwoners van jouw gemeente zijn. Beleid maak je niet vanuit de ivoren toren die het gemeentehuis nog vaak is. Wat er in de samenleving gebeurt, vormt de belangrijkste input voor je doen en laten als

‘De domeinen
veiligheid en zorg hebben
meer met elkaar gemeen
dan wordt gedacht’

gemeente. Je lokale netwerk hoort zowel de Rotary als de voedselbank te omvatten en alles daartussenin. Ook een vakantiepark, dat binnen je gemeentegrenzen ligt, hoort daar bij. Ook daar moet je dus als gemeente aanwezig zijn. Je hoeft er geen kantoor te houden, maar regelmatig je gezicht laten zien en het gesprek aangaan, is van groot belang wanneer je niet verrast

wilt worden door problemen die je niet zag aankomen. Frontlijnsturing noemen we dat in de bestuurskunde. Je begeeft je als gemeente in de frontlinie om tijdig signalen op te vangen en daar beleid op te maken.”

Samenwerking

Een andere les van Fort Oranje is voor Van Ostaaijen het belang van maximale samenwerking tussen veiligheid - handhaving en repressie - en zorg. “Deze aandachtsgebieden zijn twee kanten van dezelfde medaille, maar het zijn wel verschillende disciplines. De mensen die er werken zijn verschillend opgeleid, hebben elk hun eigen cultuur en spreken hun eigen taal. Maar intensief samenwerken en voor een goede informa-

tie-uitwisseling en afstemming zorgen, is van het grootste belang. Beide domeinen hebben meer met elkaar gemeen dan soms wordt gedacht. Zo zijn inwoners van een gemeente, waar de politie veel energie in steekt, vaak ook in beeld bij een zorgorganisatie als de GGD. Fort Oranje heeft laten zien dat beide sectoren elkaar nodig hebben. “

Daarnaast vindt Van Ostaaijen de samenwerking van gemeenten met tal van partners een must. “Niet alleen met hulpdiensten als de politie en GGD maar ook met de private sector. Zoals de woningcorporaties, het maatschappelijk werk of andere sociaalmaatschappelijke organisaties. We heb-

ben het in ons land goed georganiseerd, met voor elk probleemgebied wel een gespecialiseerde instantie of organisatie. Al die specialisaties en verschillende disciplines hebben ons veel gebracht. Maar ze zullen ook met elkaar moeten samenwerken."

Zorg voor je medewerkers

Fort Oranje heeft ook laten zien dat de manier waarop problemen zich soms manifesteerden, veel medewerkers van de gemeente niet in de koude kleren is gaan zitten. Van Ostaaijen: "Het kan voor een medewerker behoorlijk intimiderend zijn wanneer je als getuige in de rechtbank moet verschijnen. Ook de manier waarop je wordt bejegend, kan onder je huid gaan zitten. Voor deze medewerkers is zorg en nazorg nodig. Daarbij zijn kleine gemeenten enerzijds wellicht in het voordeel. Men kent elkaar goed binnen de organisatie, dus kunnen het luisterend oor en de helpende hand dichtbij zijn. Aan de andere kant beschikken grotere gemeenten vaak over

professionele hulp of over de juiste kanalen waar ze die hulp kunnen halen. Het gaat er in elk geval om dat je als gemeente goed voor je medewerkers moet zorgen."

Gemeenten *in the lead*

Over de plannen van het kabinet om gemeenten te verplichten om permanent wonen op vakantieparken toe te staan, is Van Ostaaijen niet te spreken. "De rijksoverheid heeft de neiging om met generieke geboden of verboden te komen als oplossing voor problemen die breed spelen. Dat pakt soms goed uit, maar in de meeste gevallen zijn de nadelen groter. Gemeenten weten doorgaans zelf goed wat er nodig is als het gaat om de invloed van permanent wonen op de vitaliteit van een vakantiepark. Zij kennen de omstandigheden en de mensen. Laat hen dan ook *in the lead*, zodat ze maatwerk kunnen leveren. Geef ze daarvoor ook de middelen en instrumenten. Dat kan een steun in de rug zijn voor het vinden van inventieve oplossingen."

'Geef als Rijk aan gemeenten de middelen om maatwerk te leveren bij de vitalisering van vakantieparken'

‘We zijn samen
aan zet voor
meer perspectief’

Burgemeester Joyce Vermue kijkt vooruit

Op 3 juli 2025 begint Joyce Vermue aan haar tweede termijn als burgemeester van de gemeente Zundert. Wat haar betreft is het boek over camping Fort Oranje dan gesloten. “We beginnen aan een nieuw hoofdstuk. Dat staat in het teken van de toekomst van het voormalige campingterrein. Maar dat hoofdstuk moet ook gaan over hoe we in ons land omgaan met mensen die onbedoeld in een kwetsbare situatie belanden.”

Toen Joyce Vermue in 2019 als burgemeester aantrad in Zundert, was het rustig op Fort Oranje. Dat gold althans voor het voormalige campingterrein zelf. Bij de gemeente hadden ze er de handen nog steeds aan vol. “Het is hier de afgelopen zes jaar wat betreft Fort Oranje nooit rustig geweest”, blikt Vermue terug. “Er speelden tal van juridische zaken die de volle aandacht nodig hadden en waarin je voortdurend je positie als gemeente moest bepalen. Ook kwamen er bijna wekelijks verzoeken om informatie

binnen op grond van de wet Openbaarheid van Bestuur en later de wet Open Overheid. En die verzoeken leidden vaak weer tot extra juridische procedures.”

Persoonlijk geraakt

Als nieuwe burgemeester was Vermue uiteraard op Fort Oranje gaan kijken. Ze kon de erbarmelijke omstandigheden, waarin honderden mensen jarenlang hadden geleefd, niet meer met eigen ogen zien. “Maar ik hoorde uiteraard de verhalen van

‘Omkijken naar het welzijn van mensen is altijd mijn drijfveer gebleven’

Maar op aangelegenheden die onder de rechter waren, konden wij niet altijd direct reageren. Er werd in de media dan een beeld geschetst van een gemeente die handelde volgens een voorop gezet plan en altijd een aantal stappen vooruit dacht. Dat deed geen recht aan de intenties waarmee we te werk gingen. De realiteit was dat we in een voortdurend schaakspel verwickeld waren, waarbij we elke zet zorgvuldig moesten overdenken en bovendien op onze hoede moesten zijn voor verrassende tegenzetten.”

Executie was uniek

De gemeente had in 2017 het beheer van Fort Oranje overgenomen, maar was daarmee geen eigenaar. Vermue: “Daar waren we ons terdege van bewust. In alles wat we als gemeente deden, hebben we het eigenaarschap steeds gerespecteerd. Maar toen de rekeningen voor onder andere het beheer die we bij de eigenaar neerlegden steeds verder opliepen, kwam het onherroepelijk worden van al die vorderingen

onze medewerkers die daar in die tijd wél zijn geweest. Over wat zij aan schrijnende situaties hebben meegemaakt en hoe dat bij hen onder de huid is gaan zitten. Ik heb ook voormalige bewoners van Fort Oranje gesproken en gehoord hoe zij onder druk stonden en klem zaten. Heel veel bewoners van Fort Oranje zijn daar destijds heel slecht behandeld. Dat heeft mij als persoon geraakt. Maar als nieuwe burgemeester had ik destijds het voordeel dat ik met enige afstand naar de kwestie kon kijken. Voor

mij als bestuurder was Fort Oranje ook een dossier dat we als gemeente tot een goed einde moesten brengen.”

In de media

Wat Vermue in die tijd ook raakte, was hoe zaken over Fort Oranje in de media kwamen. “We konden het in de ogen van de pers niet gauw goed doen. Journalisten hadden minder oog voor de complexe procedures, waarin we soms zaten, en wilden desondanks een kant-en-klaar antwoord.

steeds dichterbij. En daarmee uiteindelijk ook de executoriale verkoop. Dat was een unieke situatie. Nog nooit was in Nederland een gemeente tot executie van een vakantiepark overgegaan. Ook wij gingen vanwege de juridische complexiteit niet over één nacht ijs.” Dat de gemeente toen zelf de voormalige camping kocht, was voor velen een verrassing. “Het was de beste oplossing wanneer we als gemeente in regie wilden blijven over de toekomst van het gebied. Daar was de gemeenteraad het mee eens. Want die moest én goedvinden dat we als gemeente zouden bieden én formeel het krediet voor de aankoop voteren.” Vermue kan de dagen rond de

veiling en aankoop als een film terugdraaien. “Toen de gemeente als koper uit de bus kwam, hebben we direct de dag erna nog het geld overgemaakt. Er mocht geen juridische spaak in het wiel komen.” Over het aankoopbedrag van 6,45 miljoen euro moet ze tot de dag van vandaag uitleggen waarom de gemeente zich die uitgave kan veroorloven. “We hebben voor bijna hetzelfde bedrag een vordering uitstaan bij de vorige eigenaar. Onze inzet is dat wij die vordering met voorrang kunnen opeisen. Bovendien is het aankoopbedrag een eenmalige uitgave, die losstaat van het geld dat we jaarlijks op de begroting hebben staan voor allerlei voorzieningen voor onze inwoners. En ver-

geet niet dat het Fort Oranje-gebied, dat een nieuwe toekomst tegemoet gaat, een belangrijke waarde vertegenwoordigt.”

Kwaliteitsimpuls

Inmiddels is de blik op de toekomst van het voormalige campingterrein gericht. “Het is tijd voor een nieuw hoofdstuk”, aldus de burgemeester. “Tijd voor nieuw perspectief. Wat de nieuwe bestemming zal zijn, wordt onderwerp van studie. We willen sowieso door middel van een kwaliteitsimpuls waarde toevoegen aan het gebied. Wanneer de plannen concrete vormen aannemen, is daarover het woord aan de gemeenteraad. Ook gaan we de dialoog

aan met omwonenden. Zij hebben al die jaren buitengewoon veel overlast en onveiligheid moeten ervaren. Het is terecht dat zij nu burens willen worden van een gebied dat een mooie toekomst tegemoet gaat."

Moreel beginsel

Een mooie en vooral betere toekomst is als het aan Vermue ligt ook weggelegd voor alle mensen die wegens financiële of andere omstandigheden in een kwetsbare positie terechtkomen. "Wie kwetsbaar en afhankelijk is, kan een helpende hand tegenkomen maar kan ook zomaar in kwaadwillende handen vallen. Het laatste wat we als overheden en instanties moeten willen, is deze mensen voor een woonplek - beter gezegd: schuilplaats - naar een vakantiepark verwijzen. Dat is wat mij betreft een moreel beginsel. Maar helaas gebeurt dat nog steeds. En dan blijft de kans levensgroot dat deze kwetsbare mensen onrecht wordt aangedaan. Daar kan ik niet tegen. Het begin van mijn loopbaan ligt in

het maatschappelijk werk. Dat vlammetje brandt nog altijd ergens in me en wordt weer een vuurtje wanneer ik zie dat mensen slecht worden behandeld. Omkijken naar het welzijn van mensen is altijd mijn drijfveer gebleven. Voor mij is leidend dat iedereen recht heeft op een passende woning en een goede sociale basis. Als er regels zijn, die dat in de weg staan, moeten we die doorbreken."

In gesprek met ondernemer

Heel wat gemeenten kloppen bij de gemeente Zundert om te leren van de lessen van Fort Oranje. "Laat nooit je aandacht voor vakantieparken binnen je gemeentegrenzen verslapen", noemt Vermue een van de belangrijke lessen. "Zorg dat je een open dialoog hebt met de betreffende recreatieondernemer en dat je het samen ook hebt over de toekomstbestendigheid van het bedrijf. Samen het gesprek voeren, is van belang ook als er niets aan de hand is. Dan vind je elkaar wanneer er wél iets

'Omkijken naar het welzijn van mensen is altijd mijn drijfveer gebleven'

mis gaat. En laat het in dat geval niet uit de hand lopen. Zet maximaal je bestuurlijk instrumentarium in om misstanden te voorkomen en hou vol. Destijds waren onze instrumenten ontoereikend om de complexe situatie op Fort Oranje integraal aan te pakken. Niet voor niets hebben we later zelf als eerste gemeente in Nederland de exploitatievergunning voor campings en vakantieparken in het leven geroepen. Veel gemeenten zijn ons inmiddels gevolgd."

‘Gemeenten verplichten
om permanent wonen op
vakantieparken toe te staan, is
het paard achter
de wagen spannen’

*Impressie van de mogelijke bouw van
modulaire woningen.*

Voldoende woningen

Vermue noemt nog een belangrijke les van Fort Oranje. “We moeten als overheid zorgen voor voldoende woningen. Ook voor mensen die het water aan de lippen staat en met spoed woonruimte nodig hebben. Denk bijvoorbeeld aan modulaire woningen en per definitie niet aan wonen op een vakantiepark. Want het helpt het niet om, zoals de regering wil, gemeenten te verplichten om permanent wonen op vakantieparken toe te staan. Dat is het paard achter de wagen spannen. Ik heb dat ook meteen aan de Tweede Kamer laten weten, toen het betreffende voorstel op tafel kwam. Het Rijk doet er beter aan om gemeenten en provincies met toepassing van de Omge-

vingswet te stimuleren om met maatwerk in bepaalde gevallen wonen op vakantieparken mogelijk te maken.”

Te stil in Den Haag

Sowieso vraagt Vermue de rijksoverheid om meer daadkracht. “Behalve een impuls in de woningbouw in alle segmenten is meer inzet nodig om de vitalisering van vakantieparken te versnellen. In Brabant zijn we op de goede weg, maar ik heb de indruk dat de vaart met de landelijke ‘Actieagenda Vakantieparken’ er uit is. Er ligt teveel stil in Den Haag.” In maart van dit jaar besprak minister van Justitie & Veiligheid David van

Weel tijdens een bezoek aan Gelderland de problematiek van vakantieparken en criminaliteit. 'Vakantieparken zijn er niet voor criminelen maar voor ons', zei hij onder meer. Vermue: "De minister is ook hier van harte welkom. Ik zal hem dan vragen wanneer de verschillende departementen eens echt domein overstijgend gaan samenwerken om de problematiek van vakantieparken integraal aan te vliegen. Het Rijk kan wat dat betreft veel leren van de aanpak door gemeenten en provincies."

Terugkijkend op alle ontwikkelingen rond Fort Oranje is de burgemeester van Zundert blij met de huidige stand van zaken. "We gaan met het voormalige camping-

terrein een nieuwe toekomst tegemoet. Dat we daar nu zijn, is te danken aan de inzet van heel veel mensen: de medewerkers van onze gemeente die hebben laten zien wat volhouden is, de gemeenteraad die mij heeft gesteund maar mij ook scherp heeft gehouden, onze externe adviseurs, onze bestuurlijke en ambtelijke collega's in de regio en alle instanties die ons in lastige tijden terzijde hebben gestaan en uiteraard mijn voorgangster Leny Poppe-de Looft. Al die mensen en organisaties hebben laten zien dat je alleen in verbinding met elkaar tot oplossingen kunt komen voor complexe sociaalmaatschappelijke problemen. Dat gebeurde vanuit het besef dat je samen daarvoor aan zet bent. We beginnen

aan een nieuw hoofdstuk. De titel van dat hoofdstuk is dezelfde als die van dit boek: 'Meer perspectief'. Een vooruitzicht op een betere toekomst voor het Fort Oranje-gebied, voor vakantieparken die toe zijn aan vitalisering én voor alle mensen die om welke reden dan ook in een kwetsbare situatie geraken. Ook voor die toekomst zijn we samen aan zet."

Uitgave
gemeente Zundert

Tekst en productie
Mercur communicatie
(Hans van de Ven)

Design
Koudijs communicatie

Fotografie
Michel Klop Fotografie

juli 2025

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder schriftelijke toestemming van de uitgever. Hoewel de auteur en uitgever hun uiterste best hebben gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in dit boek correct is op het moment van drukken, kunnen zij geen garantie geven over de juistheid of volledigheid ervan. De auteur en uitgever zijn niet aansprakelijk voor eventuele fouten of schade die voortvloeien uit het gebruik van deze informatie. De auteur en uitgever zijn verder niet aansprakelijk voor eventuele veranderingen in wetgeving of situatie die kunnen optreden na publicatie.

